

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.**
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ „ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET” által
A NAGYMÉLTÓSÁGU FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM SEGÉLYÉVEL
a Köztelek nagytermében

1898. évi február hó 17., 18. és 19-én tartandó

gazdasági előadások programja:

I-ső nap. Február hó 17-én (csütörtök).

Dél előtt:

- 9 — 10^{1/2} óra *Dr. Kosutány Tamás*: Mütrágyák és abrakakarmányok vizsgálata, különös tekintettel az 1895. évi XLVI. t.-cz.-re.
10^{1/2} — 12 " *Rázsó Imre*: Czukorrépmag tenyésztése.

Délután:

- 3 — 4 óra *Sporzon Pál*: Ujítások a mezőgazdasági gépeken. (A petroleum- és villamos-éke szerkezete és működése).
4 — 5 " *Thaisz Lajos*: Vetőmagvak vizsgálata, különös tekintettel az 1895. évi XLVI. t.-cz.-re.

II-ik nap. Február hó 18-án (péntek).

Dél előtt:

- 9 — 11 óra *Jablonowski József*: Őszi vetések légyparazitáinak kérdése, valamint az ellenük való védekezés.
11 — 12^{1/2} " *Kerpely Kálmán*: Istállótrágya kezelése és a komposzt; a zöldtrágyázás.

Délután:

- 3 órától *Dr. Taugl Ferenc*: Az átöröklés élettani alapja. (Kísérleti demonstrációk az állatéletten köréből villamos velítéssel és Röntgen-sugarakkal).
(Ezen egy előadás nem a Köztelek nagytermében, hanem a m. kir. állatorvosi akadémia élettani épületében tartatik meg).

III-ik nap. Február hó 19-én (szombat).

Dél előtt:

- 9 — 11 óra *Nagy Vincze*: A tejszövetkezetekről.
11 — 12^{1/2} " *Cserhádi Sándor*: A gyomnövényekről.

Délután:

- 2^{1/2} órakor Gazdasági muzeum megtekintése.
A köztelki gazdasági előadásokban való részvételre az OMGE. titkári hivatalánál február hó 14-éig lehet jelentkezni, amidőn is a jelentkezők sorrend szerint számozott igazgolványokat kapnak, mely helyüket biztosítja.
A gazdasági előadások látogatása teljesen ingyenes és azokban minden OMGE. tag részt vehet.

**Veszünk vetőmagnak alkalmas
tavasz buzát**
és kérünk mintázott árajánlatokat.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Maj számunk 20 oldal.

pedig: az I-ső osztályba, a II-ik osztályba, a III-ik osztályba juhok

om korosztályába so-
10 kg.-ig, süldők 50
non felül.

vetett fogyasztási adó
adó s az e rovat alá
ztási cikkekre kirótt
adó meg.

s területére behozott
szárnyasokra kivett
en beszüntetendők.

székesfőváros tanácsa,
reformálását az álta-
kormányánál szintén

es fölkérendő, hogy
dókat a maga része-
szállítsa s a szárnya-
vasokra kivett fo-
veltörölje.

terjesztés a földmive-
hogy a pénzügyimi-
dó javaslatunkat tá-

talalmazott

N

BÓL

iv kr.	10
1	5
2	5
3	5
4	5
5	5
6	5
7	5
8	5
9	5
10	5
11	5
12	5
13	5
14	5
15	5
16	5
17	5
18	5
19	5
20	5

előfizetőinek
kr.

Idendők.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az OMGE. dohánytermelési bizottságának
1897 február hó 3-án (csütörtökön)
délután 4 órakor a Közteleken tartandó
ülésére.

Tárgyak:

1. A bizottság megalakulása: elnök, esetleg alelnök választása.
2. A m. kir. dohányjövődék 1896. évi statisztikája.
3. Kerpely Kálmán tanár előadása Németországban tett dohánytermelési tapasztalatairól.

Gróf Desseffy Aurél,
az OMGE. elnöke.

Meghívó

az OMGE. kertészeti és gyümölcstermelési
bizottságának
1898. évi február hó 5-én,
azaz szombaton d. u. 4 órakor a Köztelek
nagytermében tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A bizottság megalakulása és elnök választás.
2. Jelentés a gyümölcsértékesítő szövetkezetek létesítése érdekében megindított mozgalom feől.
3. Jelentés a „Thanatonnal” végeztetett permetezési kísérletekről. Ennek kapcsán a) javaslat a Thanatonnal végzett eddigi fecskendezési kísérletek eredményeinek közzététele

TÁRCZA.

Ausztrália gyapjuterelésének
százados évfordulójához.

I.

Néhány évtized előtt a gyapjuterelés egyik legfontosabb jövedelmi forrása volt az európai mezőgazdaságnak, míg ma csak alárendelt szerepet játszik. Eppen ellenkező fejlődést észlelünk a gyapjuipar terén; ez különösen az utóbbi időben rendkívüli virágzásnak indult.

Ezen lényeges átalakulásnak oka különösen a közlekedési viszonyok megváltozásában rejlik. A tengeren való szállítás olcsósága következtében az ausztráliai, délafrikai és dél-amerikai gyapju kitűnő piacot nyert Európában és évről-évre gyarapodott a tengerentúli gyapju behozatala.

Igy pl. a legutóbbi évtizedekben következő volt a tengerentúlról Európába behozott gyapju mennyisége:

1870-ben	160'37	millió kilogramm.
1880-ban	317'34	"
1885-ben	367'07	"
1890-ben	452'00	"
1891-ben	512'23	"
1892-ben	542'64	"

Ezek a számok egyszersmind az európai gyapjuipar hatalmas fellendülésének érték-mérőjeül is tekinthetők, mert az európai gyapjuterelés esőkenése ezen időszak alatt meg sem közelítette a behozatal rohamos emelkedését.

A tengerentúli gyapjuterelő területek között különösen kitűnik Ausztrália és az ottani juhtenyésztés bámulatos fejlődése talán

tárgyában, b) javaslat, hogy a Thanaton gazdasági egyesület által is árusítható legyen.

4. A Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezete által forgalomba hozni szándékolt s gyümölcsösomagolásra szolgáló ládák bemutatása.

5. Californiai, francia és tiroli gyümölcsaszalványok bemutatása és összehasonlító ízlése.

Gróf Desseffy Aurél,
az OMGE. elnöke.

Irodalmi szakosztály ülése.

(1898. Január hó 25.)

Jelen voltak: Kodolányi Antal szakosztályi alelnök elnöklettel alatt: Balás Árpád, Galgóczy Károly, Juhász Antal, Löcherer Andor, később Mádai Izidor szakosztályi elnök; a tisztviselői kar részéről: Forster Géza igazgató, Rubinek Gyula ügyvezető titkár, Jeszenszky Pál titkár, Buday Barna társszerkesztő és Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár, mint előadó.

Közelki gazdasági előadások.

Szilassy Zoltán előadó bejelenti, hogy a folyó évi február 17, 18 és 19-én tartandó Közelki „Gazdasági Előadások” programjára nézve a szakosztály előbbi megállapodásához képest érintkezésbe lépett a felkérendő előadókkal, akik mindnyájan készségüket fejezték ki az előadások megtartására.

Ennek alapján összeállította az előadások programját, melyet a szakosztály elfogadván és végleg megállapítván, elhatározta, hogy a program a „Köztelek”-ben közzétételük és arra a gazdaközönség figyelme fölhívassék.

(A részletes program mai számunk első oldalán van).

Gazdasági számvitel.

Szilassy Zoltán előadó előterjeszti, hogy a gazdasági számvitel, melyet Suschka Richárd, a m.-óvári gazd. akadémia intézője irt

meg, s melynek a kiküldött bizottság a pályadíj kitűzött 1000 frtot odaitélte, teljesen készen be-küldetett. A pályadíj tehát a szerzőnek kiutalványozandó volna, miután mindazon feltételeknek megfelel, melyeket a bizottság utólag is a pályadíj kiadásához kötött. Előadó javasolja, hogy a pályanyertes mű az OMGE. által kiadassék s a szakosztály határozatát kéri az iránt, hogy a mű kiadásának költségeire nézve az igazgató-választmányok javaslatot tegyen.

Hosszabb eszmecsere után, melyben a szakosztály minden tagja résztvett, a szakosztály a mű kiadásának módozataira nézve javaslatlétel végett egy külön bizottságot küldött ki, melynek tagjai: Kodolányi Antal, Forster Géza és Balás Árpád. A szakosztály javaslatba hozza az igazgató-választmányok, hogy Suschka Richárd részére az 1000 forint pályadíj kiutalványoztassék.

Gazdasági könyvkiadó-vállalat.

Szilassy Zoltán előadó előterjesztést tesz az OMGE. könyvkiadó-vállalatának ügyéről, melyben megfelelőleg intézkedni szükséges, mert a vállalat pénzügyei súlyosan nyomják az egyesület anyagi helyzetét.

A könyvkiadó vállalat eddig kiadott 7 munkát, összesen 114 ivnyi terjedelemben; az eddigi munkálatok összes költsége tiszteletdíjakkal együtt 4438 frt 27 kr defecitét tüntet fel. A még kombinációba vett 5 munka kiadási költsége 4760 frtot tenne ki, úgy, hogy az összes költség és defecit 8800 frton felül volna.

Ezzel szemben a vállalatnak esedékes követelése 3291 frt 20 krt tesznek ki, úgy hogy a defecit az 5500 frtot meghaladná, amivel szemben csak hosszu évek során át értékesíthető 7500 frt értékű könyvkészlet áll.

Mivel az előfizetési felhívás 144—170 ivig terjedő munkálat kiadását jelezte s az 5 munka megjelenésével 181—183 ivet, tehát 13 ivvel többet adna a vállalat az előfizetőknek, mint amennyit maximumképp kilátásba helyezett az előfizetési felhívás, javasolja, hogy a vállalat

legnagyobb hatással birt az európai gyapjuterelés és gyapjuipar viszonyainak lényeges megváltoztatására.

Ausztrália kivitele a többi gyapjuexportáló államokat ezideig jóval túlhaladta. Így p. o. a gyapjukivitel az utóbbi évtizedekben következőképp oszlott meg az egyes államok között.

Év	A kivitt gyapju mennyisége, millió kg.		Év	A kivitt gyapju mennyisége, millió kg.	
	A kivitt gyapju mennyisége, millió kg.	A kivitt gyapju mennyisége az összes tengerentúli kivittel 90-csában		A kivitt gyapju mennyisége, millió kg.	A kivitt gyapju mennyisége az összes tengerentúli kivittel 90-csában
Ausztrália	1880 156'63	33'5	1890 223'87	34'1	
Argentína	1880 97'10	20'7	1892 154'63	23'6	
Egyesült-Államok	1880 105'32	22'7	1892 133'97	20'4	
Kapföld és Natal	1880 26'22	5'6	1891 46'85	7'1	
Uruguay	1880 18'80	4'0	1891 25'91	3'9	
Törökország	1880 5'64	1'2	1892 10'20	1'5	
Kelet-India	1880 1'10'26	2'1	1891 2'10'13	1'5	
Algier	1880 7'55	1'6	1889 9'58	1'4	
Ang.-Észak-Amerika	1881 4'00	0'8	1890 4'00	0'6	
Egyiptom	1880 1'28	0'2	1890 1'20	0'1	
Más származású gyapju	1880 35'00 *)	7'0	1890 35'00 *)	5'3	
Összesen	467'00 millió kg.		654'00 millió kg.		

Ausztrália ebbeli felsőbbisége azonban tetőpontját már elérte és ha a legutóbbi évek iránya huzamosabban megmarad, Dél-Amerika tul fogja szárnyalni a gyapjukivitel jelentőségében.

Most van százéves évfordulója annak, hogy az első merinójuhok Ausztráliába kerültek s egy sydney-i termelő ez alkalomból közölt

*) Körülbelül.

levelében (l. D. Landw. Presse 1897., 81 szám), az ausztráliai juhtenyészték történetére és fejlődésére vonatkozólag érdekes adatokat találunk.

Az első merinójuhok eszerint 1797-ben Materhouse és Keut nevű hajóskapitányok hajóján kerültek Ausztráliába, a kik azokat direkt Spanyolországból a Kapföldre importált merinókból szereztek be. Sydneyben e merinókat Mac Arthur kapitánynak adták el. A juhok oly különösen gyarapodtak, és oly jól megfeleltek, hogy számukat Mac Arthur 1808-ban III. György király akkor hirneves kew-i merinótenyésztéséből beszerzett nyájjal gyarapította.

Ekkortájt már kezdett a merinó tartás egész Uj-Déli-Wales területén, valamint Ausztrália más részeiben is mindnagyobb mértékben terjedni.

A huszas évek elején vitték be az első nemes tenyészállatokat Németországból, különösen Szászországból és Sziléziából. Később, a mikor a „Vandiemensland-Compagnie” vette kezébe a dolgot, mindinkább terjedt a honos nyájának a Németországból importált anyag segélyével való nemesítése és ezen társulatnak különösen Tasmániában levő nagy tenyészeteiből vezethető le a kiválóbb ausztráliai törzsenyájak eredete.

Egész az ötvenes évek elejéig tartott a németországi tenyészkosok bevitel, de innét kezdve — különösen a megszigorított vesztégár miatt — csaknem teljesen megszűnt.

Ezen időponttól kezdve a tenyészállatokat rendszeresen Tasmania szolgáltatta, hol a tenyésztők szakértelme, s a kedvező klimatikus és talajviszonyok folytán a juhtenyésztés kiválóan előrehaladott volt.

1875-ben tartották meg Sydney és Melbourne-ben a tasmániai tenyészállatok els

költségeinek előzetes redukálására a még kiadni tervbevett munkák közül egy, esetleg két munka kiadásától a vállalat eltekintsen. Ezzel a költségek és így a deficit körülbelül 2000 frttal azonnal apadna és a vállalat kötelezettségének mégis eleget tenne, mert a minimális 144 ivnél mégis többet adna az előfizetőknek.

A bizottság az előadó javaslatát elfogadva, a számviteli munka és a hereféle takarmányoknak a vállalatban való kiadását elejti.

A meglevő és várható könyvkészlet értékesítése érdekében javasolja előadó, hogy a vállalat könyvkészlete a földmívelésügyi miniszter urnak ajánlata föl azon czélból, hogy az általa az ország több vidékén mostanában tartatni szokott népszerű előadások alkalmával ossza ki az előadást tartók és a résztvevők között s a könyvek árát az OMGE.-nek a vállalat kiadása körül felmerült deficitje fedezésére engedélyezni sziveskedjék.

A szakosztály elfogadva az előadó javaslatát az igazgató-választmány útján felterjesztés intézését határozza a földmívelésügyi miniszteriumhoz, hogy a vállalat könyvkészletét méltányos áron átvegye, mert a gazdaközönségre a könyvek értékesítésénél számítani nem lehet.

A földmívelésügyi miniszter 1896. évi működése.

E hóban került nyilvánosságra az a jelentés, a melyet a földmívelésügyi miniszter 1896-ik évi működéséről terjesztett a törvényhozás elé.

A jelentés elődjénél szűkebb szavú és inkább csak a földmívelésügyi miniszter működésére vonatkozó száraz adatok elősorolásából áll. Az ország mezőgazdasági állapotainak mibenlétéről nem sok mondani valója van s amit mond, annak is inkább az a czélja, hogy az ál-

aukezióját; ezen aukeziók azóta rendszerezítve lettek és valóságilag világhírré tettek szert. Az utóbbi években pl. körülbelül 9000 nemes tenyészjuh lett eladva, ezek között 3000—4000 merinó kos; egyes állatokért 1000—1600 guineat (1 guinea = 12,50 frt) adtak.

1890. óta ismét megkezdődött a németországi tenyészkosok importja, főleg Szászországból és pedig különösen Steiger-Lentowitzi, Gadegast Thal-Ochatzi és Maass kentlini juhászatából. Számbavehető volt továbbá az utóbbi években amerikai *vermont*-ok importja is, melyeknek tenyésztékére nézve azonban még nagyon eltérő vélemények uralkodnak. Ezidőszert különösen kedvelik őket a Murray és Darling melléki nagy síkságokon.

Néhányszor *rambouillet*-eket is importáltak közvetlenül Németországból, de nem igen váltak be. Jelenleg a félvér *negretti*-*rambouillet* keresztezések igen keresettek és ilyeneknek tenyésztését a mostani viszonyok között hasznóhajtónak tartják. Ugy látszik, hogy a gyapjuárak hanyatlása folytán beállott jövedelemcsökkenést ezeknek nagyobb nyírósulya kiegyenlíti.

Ezekben vázolja az idézett levél írója Ausztrália juhtenyésztésének eredetét és tenyészanyagának fejlődését.

Az újabb tenyészirányt illetően ki kell egészíteni ezeket az adatokat azzal, hogy a legutóbbi időben Ausztrália némely részében nagyon terjed az angol husjuhok (különösen *sonthdown* és *shropshire*) behozatala és a merinóknak ezekkel való keresztezése.

Ezekre a körülményekre különben még visszatérünk.

Kovács Imre.

lami beavatkozás indokoltságát megokadatozza vele. Javárészt kimutatásokkal s számadatok csoportosításával végez, ami a jelentésnek meglehetősen bürokratikus jelleget kölcsönöz. Mig egyes termelési ágak felől, milyenek a gyümölcsstermelés s szőlőmívelés, valóban kimerítő képet nyújt, addig nevezetes mozzanatokról, így főként a nagyfontosságú mezőgazdasági törvények végrehajtásáról néhány sorban számol be. Ez megint azt mutatja, hogy a jelentés egyes részleteinek arányát nem az ügyek természete, hanem az összeállításban résztvettek buzgalma állapította meg.

Bizonyítva a jelentés ez alakjában is alkalmas arra, hogy a miniszter tevékenységének utólagos megítélésére módot nyújtson. Részünkről azonban azt szeretnénk, ha ez a jelentés évről-évre hű tükröt nyujtana az ország mezőgazdaságának a legszélesebb körben terjesztve, okulásoknak s tanulmányoknak szolgálna forrásául.

Mielőtt a jelentés lényegére áttérnénk, meg kell jegyeznünk, hogy az 1896-ik év meddőségei méltán nem irhatók meg a Darányi miniszter számlájának a terhére, miután Darányi miniszter az 1896-ik évről nézve körülbelül kész helyzetet talált. Mint tudjuk, Darányi miniszter jelentékenyen javított márezen a helyzeten s hogy e tekintetben már a lefolyt évben is érdemeket szerzett, azt igazságtalanság volna eltagadni. De mi, mikor visszazállunk az 1896-ik évhez, mind erről még nem birhatunk tudomással.

Ami képet a jelentés az ország mezőgazdasági állapotáról visszatükröz, az meglehetősen szomorú. A terméseredmény még türehető volt, de az elemi csapások közel egy millió hold föld termését semmisítették meg, csupán a négy legfontosabb kalászos terményben. Állattenyésztésünk is sokat szenvedett, egyfelől a járványos betegségektől s ezek között főként a sertésvésztlől, másfelől az állatforgalmunkban részint természetes, részint mesterséges okokból beállott csökkenés miatt. Csupán sertésvésztlől 692 ezer sertés hullott el, az összes elhullások és kiirtások okozta veszteség pedig 764 ezer darab állat volt. 251 ezerrel több, mint az előző évben. A veszteség pénzértéke pedig több, mint 13 millió forintba tehető.

Állatforgalmunk csak a lovaknál emelkedett 18%-kal, azonban a juhoknál 21%, a sertésekénél pedig 63%-kal csökkent. Jelentékenyen károsította állatkereskedelmünket, — mint a jelentés is felpanaszolja — hogy az osztrák tartományok a száj- és körömfájással fertőzött törvényhatóságok egész területéről megtiltották a szarvasmarhák bevitelét. Miután az ország gazdaközönségének nagyban és egészben a gabonafélék termelése s az állattenyésztés képezi a fő jövedelmi forrását, már e néhány ecsetvonásból is következtetni lehet az 1896-iki év mostohaságára.

A földmívelésügyi kormány javaslatát csak kis eszközökkel volt képes beavatkozni e mostoha viszonyokba.

A növénytermelés terén, helyesebben „egyes mezőgazdasági ágazatok emelése” érdekében alig tehetett többet, mint, hogy új burgonyafajtákat osztatott ki, komló dugványokat és seprőcziromagot osztott szét, továbbá felkarolta a kísérletezési ügyet. Mindezek oly intézkedések, melyektől maga a jelentés sem remél többet, mint hogy közvetlen hatásuk — „habár nem is mindig” — nem fog elmaradni. Legtöbb nyomára a kormányzat gondoskodásának a gyümölcsstermelés terén találunk.

Itt határozottan irányító befolyást gyakorolt a hazai gyümölcstermelés fejlődésére, még pedig azzal a helyes célzattal, hogy az országban okszerűség nélkül termelt sokféle gyümölcsfajtát kevés, de beváló fajta terjesztésével kiküszöbölje. Nem kevesebb, mint 281 ezer darab 3—4 éves nemes fát adtak ki az állami faiskolákból; kiosztottak 1.255.000 gyümölcs-csemetét és 401 ezer darab ojtó vesszőt. Ez már jelent valamit. Ezzel szemben — sajnos — a községi faiskolák igen keveset tettek.

A szőlőrekonstrukció örvendetesen haladt s habár ez a haladás egy nagy, nemzeti munkának az eredménye, a földmívelési kormány is tehetsége szerint támogatta ezt a társadalmi tevékenységet. Pénzsegélyt összesen 16 ezer frtot osztott ki, ez összegből a gazdasági egyletek 4500 frtban részesültek. E rendkívül szerény eszközöknél több figyelmet érdemel az indirekt támogatás, mely vesszők és ojtványok kiosztásában állott az állami telepekről. Az állami szőlőtelepekről mintegy 4 millió gyökeres és sima vessző adatott el. A filloxera által elpusztított területet a jelentés 1896-ban 312 ezer holdra teszi (a filloxera fellépése előtt a szőlőterület 618 ezer hold volt.) Felújított szőlők és új telepítések 57,853 hold. Ebből immunis homokszőlő 34,000, amerikai alanyon ojtott szőlő 17,800, szénkénegezés alá ültetett szőlő 4,400 hold. Felhasználtak 1896-ban 4800 mm. szénkéneget. Termelt 1,6 millió hektoliter bor (1895-ben 2 millió), aszabor 96 hektoliter! (1895-ben 1877.) E szomorú eredménnyel szemben a rekonstrukciónak szerte foganatosított munkájából meritünk reményt a jobb jövőhöz.

Az állattenyésztés terén a miniszter tevékenységét a következőkben összegezheljük. Szervezte az állattenyésztési felügyelőségeket, de egy felügyelőnek 6—8 vármegyét juttatván, kiszolgáltatta a célszerűséget a takarékoság elvének. Folytatta az állatimportokat, 6 egyesületet összesen 2,170 frt segélyben részesített s az állattenyésztési alapok gyarapítására mintegy 15 ezer forintot engedélyezett. Kiosztatott 423 drb tenyészkan, 119 drb tenyészkoszt és 468 törzs baromfit. Az állategészségügyi rendészet terén a szolgálatot 96 állatorvos látta el, a létszám tehát nem szaporított. Ez a takaré-

kosság is sokba került. Megindította az előmunkálatokat serum-telepek felállítására, kettő már működésben van (Budapest, Kolozsvár), a harmadik, a magyaróvári telep jövő év tavaszán kezdi meg működését. Mindhárom ingyen osztja ki a sertésvész elleni védőoltáshoz szükséges serumot. A védőoltásokat kiterjedten igénybe vették. A *mallein* (takonykór felismerésére szolgáló szer) alkalmazását rendeletileg szabályozta. Az állatkezelési mizériákon azonban sem az osztrák, sem a francia viszonylatban nem javított. Ime, ezekben körülbelül be is számoltunk a földmivelésügyi kormányzatnak saját ötletéből foganatosított s jelentékenyebb intézkedéseivel, igazolván egyszersmind, hogy a jelentésnek csakugyan nem kell tulságosan terjedelmesnek lennie, ha pusztán a kormányzati tevékenység visszatükrözésére szolgál.

Hátra vannak most a jelentésnek azon, történelmi értékükre nézve mindenestre jelentőségteljesebb részletei, amelyek egyes fontos mezőgazdasági törvények életbeléptetését s ennek hatását ismertetik. Ilyenek a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről, a tüdőlob irtásáról és a telepítésről szóló törvény.

Ismételten sajnálatunkat fejezzük ki, hogy a *mezőgazdaságról és mezőrendőrségről* szóló 1894: XII. t. cz. végrehajtásáról olyan szűk szavakban emlékeznek meg a jelentés.

E szűkszavú jelentés konkluziója az, hogy a törvény végrehajtása nehezen megy. A törvény egyes részleteire a végrehajtás egyáltalán nem terjedhetett ki. Ezen nincs mit csodálkoznunk. A törvények végrehajtásában a társadalom köztevékenysége nem veszi ki a maga részét, mert maguk a törvények nem alkották meg a társadalomban a végrehajtó tényezőket. Következésképpen a végrehajtás munkája aránytalan terhet ró a törvényhatóságokra, az ellenőrzés pedig a kormányra s mert sem ott, sem itt nincs hozzá elég ember, a kormány kegyetlenül centralizál. A megyék egyseges gazdasági szervezettsége helyett kibontakozik a kerületi rendszer, amelyben minden ügynek más feje van, magának a megyének egy feje sincs.

Feltűnő a vesződés a mezei rendőrségről szóló s a községi adminisztráció keretébe tartozó intézkedések miatt. A csöszkérés valóságos görgeteggé nőtte ki magát. E tekintetben maga a jelentés is arra a belátásra tért, hogy kevesebb csöszszel valószínűleg több rendet lehet elérni.

A vármegyék szabályrendeleteiket még mindig késlekedtek megalkotni, holott a szabályrendeletektől azoknak végrehajtása még mindig messze áll. A megyei mezőgazdasági bizottságok — öt vármegye kivételével — formailag megalakultak, de a bizottságok működéséről a jelentésnek még nincs mondani valója, miután mindössze 10 törvényhatóságban kezdtek meg a működést hivatalosan. A szervezkedés tehát elég mérsékelt láz-

zal indult meg. Ma már 1898-at irunk és több helyt még mindig nem születtek meg a törvényhatóságok a mezőgazdasági bizottságot. Néhányan szép szóval, vagy karhatalommal a gazdasági egyleteket kívánják kisajátítani erre a célra, mint erre több példa van. Legrikkább példa azonban az, hogy a bizottság az egylettel szerencsésen összeforradt volna. Végre pedig a bizottságok életnyilvánulását eddig alig látjuk másban, minthogy a rivalitásokra egy új precedenst teremtettek. Ezeket az alakulatokat tehát nem tekinthetjük a mezőgazdasági érdekképviselet szervezésének helyes megoldása gyanánt.

A mezőgazdasági érdekképviselet szervezéséhez új törvény kell, mint ennek kifejezést adott az OMGE. is 1896 november havában, a törvényhozás elé terjesztett feliratában, melyben többek közt a következőket mondja: "... a mezőgazdasági törvények, legyenek azok bármily üdvösek, a gyakorlatban nem érvényesülnek, mert a társadalom által végre nem hajtatnak. S nincs az a kiterjedt közigazgatási szervezet, amely bármely mezőgazdasági törvénynek végrehajtását biztosítaná, ha ahhoz a gazdátársadalom támogatása nem járul." Az eddigi eredmények az OMGE.-nek adtak igazat.

A *ragados tüdőlobnak az irtása* az 1893. II. t. cz. nyomdokain szép sikerrel folyt. Mig 1895-ben 37 járás 128 községe, addig 1896-ban 22 járás 59 községe volt fertőzve. Veszteség összesen 3475 db szarvasmarha volt (1895-ben 12 ezer). Megállapított kártalanítás 472 ezer forint, ebből tényleg fizetett a kincstár 233 ezer forintot (1895-ben 303 ezer frtot). Ez az eredmény megnyugtató a felől, hogy a törvény kellő gonddal hajtatik végre, jele továbbá annak, hogy az állategészségügy legjobb helyen az állam kezében van.

A *telepítésről* szóló 1894: V. t. cz. végrehajtása a kezdet elején megrekedt. A törvény 11. §-a három millió forintot bocsát az állam által létesítendő telepítések eszközlésére.

Ebből 1895-ben 1.100,963 forintot használt fel a földmivelésügyi miniszter, 1896-ban már csak 34,173 frtot tudott felhasználni. Ebből az összegből új birtokvétel nem történt; új telepítések nem kezdettek meg. A megszállott telepálmány 90 volt, összes birtok 7,579 hold, 383 lélekkel. Hét telepes ott hagyta a telepet s helyükbe csak egy új került. Ha más oldalról nem ismernénk a telepesek rossz helyzetét, már ez a néhány adat is kétségtelenül amellel szól, hogy telepítési politikánk el van hibázva. Hibáival volt már alkalmunk e helyen behatóan foglalkozni. Ezek közé tartozik a telepeseknek kezdetől fogva tulságos megterhelése, magukra hagyatottsága s az a körülmény, hogy telepítés céljára elaprózott birtokok vásároltattak meg. A hibák közé fog sorozódni örökösödési esetekben a telepek tulságos szétaprózása is, amit az amerikai homstead törvény példájára kellene megakadályozni, leg-

alább addig, míg a telep terheitől szabadul.

A terheket még több évre kellene elosztani, mert ma a telepes már egy évi rossz terméseredmény esetén feltétlenül tönkremegy. Végre a telepesekre gondot is kellene fordítani, mint azt Poroszország teszi, ahol a telepítések különösen azért váltak be olyan szép sikerrel, mert a kormány nem hagyta magukra telepeseit, hanem szövetkezetek létesítése s az önségély érzékének minden irányban való kifejlesztése s istápolása által is támogatásukra volt. A telepítés rossz eredményei azóta bizonyonyal ösztönt szolgáltatottak életrevalóbb tervekkel való foglalkozáshoz. ezuttal azonban még pusztán a negatív eredményt vagyunk kénytelenek konstatálni.

Végeztünk a jelentés több mozzanataival. Mindent egybevéve tagadhatlan, hogy az 1896-iki év sem minden eredmények nélkül való. Csakhogy ezek az eredmények nem állanak arányban a mezőgazdaság szükségleteivel. Az igazság kedvéért azonban el kell ismernünk, hogy a mezőgazdaság szükségleteivel azok az eszközök sem voltak arányban, amelyek a földmivelésügyi kormány rendelkezésére állottak s amelyek nagyobb eredmények felmutatásához multhatatlanul szükségesek.

A jelentés éve óta gyarapodtak az eszközök, méltán remélhetjük tehát, hogy a földmivelésügyi miniszter azoknak alkalmazásával nagyobb eredményeket is fog felmutatni. Törvényeink azonban nem változtak. Nem remélhetjük tehát, hogy akár a mezőgazdasági érdekképviselet szervezése, akár a telepítés, a kijelölt alapokon építve, szerencsésen tetőzetet nyerjen.

B. B.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Emeljük és fejlesszük állattenyésztésünket helyes irányban!

△ Az elmúlt és az idej esztendő a gazdák a legrosszabb évek közé sorozhatják. Az 1896. évben középtermés mellett az igen alacsony gabonaárak, a múlt évben pedig a rossz, sok helyen a semmi termés, rendkívüli módon sújtja a gazdaközöniséget.

Nehéz időket élünk át, de nem lehetetlen, hogy talán súlyosabb körülményekkel is meg kell még küzdenünk, amíg az uralkodó válság fölöttünk el nem vonult. De legjobban sújtja és érinti a válság azon gazdákat, kik egyoldaluan gazdálkodva, éppen csak a gabonaeladásból befolyó jövedelemre vannak utalva.

A múlt esztendő szolgálhat erre legjobb példával, mert köztudomású dolog, hogy igen sok helyen nem termett annyi sem, hogy a birtokos konvenczió és magszükségletét fedezné, miből teremti már most elő a többi kiadásokat?

Ez évben — sajnos — ismét sokan nem fogják elkerülhetni a bukást, vagy nagymérvű eladósodást. Aki tehát sikerrel akarja jövőben a küzdelmet folytatni, az térjen el az egyoldalúságtól, fektesse gazdaságát oly alapra, melyen az szilárdan megállhat. Ehhez pedig a legjobb

terheitől szá-
 vve kellene el-
 s már egy évi
 tén feltétlenül
 esekre gondot
 azt Porosz-
 itések különö-
 szép sikerrel,
 gyta magukra
 zetek létesítése
 minden irány-
 stápolása által
 telepítés rossz
 nyal ösztönt
 tervekkel való
 azonban még
 ényt vagyunk

s főbb mozza-
 ve tagadhatlan,
 minden ered-
 hogy ezek az
 k arányban a
 vel. Az igazság
 ell ismernünk,
 szükségleteivel
 tak arányban,
 kormány ren-
 melyek nagyobb
 mulhatatlanul

nyarapódtak az
 jük tehát, hogy
 azoknak al-
 edményeket is
 azonban nem
 k tehát, hogy
 érdekképviselőt
 es, a kijelölt
 esen tetőzetet
 B. B.

SZTÉS.

Károly.

zük állat-
 s irányban!

dei esztendő a
 zé sorozhatják.
 mellett az igen
 évben pedig a
 más, rendkívüli
 et.

de nem lehetet-
 rülményekkel is
 ig az uralkodó
 De legjobban
 gazdákat, kik
 en csak a ga-
 elemre vannak

at erre legjobb
 blog, hogy igen
 i sem, hogy a
 szükségletét fe-
 st elő a többi

smét sokan nem
 vagy nagymérvű
 akarja jövőben
 n el az egyoda-
 ly alapra, melyen
 pedig a legjobb

és legcélszerűbb eszköz az állattenyésztés fel-
 karolása, mely hazánk sok vidékén már eddig
 is jelentékeny mérvben emelte a vagyonoso-
 dást, jólétet és hivatva van arra, hogy mező-
 gazdaságunkat felvirágoztassa és biztosabb
 alapokra fektesse.

Habár még jelenleg biztos adatok nem
 állanak is rendelkezésünkre, annyit bátran
 lehet állitanunk, hogy állattenyésztésünk fej-
 lődésnek indult az utóbbi években és talán
 csak a sertésenyésztés mutat példanélküli
 számbeli apadást, a még most is dühöngő
 sertésvész következtében. *)

Szükséges azonban, hogy az állatok
 száma ne csak szaporitassék, hanem hogy a
 fejlődés és tenyésztés a legcélszerűbb és a
 legjobb irányba tereltessek, mert csak ez eset-
 ben felelhet meg a hozzáfűzött várakozásnak.

Legfontosabb mezőgazdasági szempontból
 a *szarvasmarhatenyésztés*, mert ez szolgálja
 a legértékesebb trágyát, melylyel talajunkat
 állandóan jó termőerőben tarthatjuk; de e
 réven jutunk azon erő birtokába is, melylyel
 talajunkat művelhetjük. Tekintve már most e
 kettős célt, kétségtelen, hogy ezt legjobban a
 magyar fajta szarvasmarhával érjük el. És
 mégis azt kell sajnálnunk, hogy a magyar
 szarvasmarha tenyésztése mindig
 kisebb körzetre szorul és méltán lehet attól
 tartani, hogy végképpen kiszorul, ha a meg-
 indult mértékben tovább haladna annak
 apadása.

Igaz, hogy a tej és tejtermékek nagyobb
 termelése, az állatok intenzívebb tartása és a
 növekedő *húsfogyasztás*, mind olyan tényezők,
 melyek a nyugati fajták tartását indokolják,
 mert gyorsabb fejlődés mellett jobban is érté-
 kesíthetők még ma, mint pl. a magyar fajtájú
 igavonó tinó, vagy ökr. Erről bárki is meg-
 győződést szerezhet magának oly vásárokon,
 ahol vegyesen tarka és magyarfajta állatok
 kerülnek eladásra. A jól táplált vöröstarka
 3 éves tinók, magasabb áron is könnyeb-
 ben értékesíthetők, mint az 5 esztendő
 magyar fajtájú ökrök.

Ez ma még így van, de meggyőződésem,
 hogy idő múlva ezen körülmény a magyarfajta
 javára fog megváltozni, mert a honi fajtánkban
 oly kincsesel bírnak, melyet most még kellőleg
 nem is tudunk méltányolni, mert van belőle
 elég. De, ha majd bekövetkezik azon idő, hogy
 a jármos jószág nehezebben lesz beszerez-
 hető, melyre azonban ugyszólván nélkülözhe-
 tetlen szükségünk van, úgy majd a mai érté-
 kesítési viszonyok is előnyösebbé válnak és
 annak jövedelmezősége oly arányban fog emel-
 kedni, hogy a versenyt a nyugati marhával
 felveheti. Azt hiszem, hogy erőtermelés szem-
 pontjából itélve, főlöleges még összehasonli-
 tást is tenni a magyar fajta szarvasmarha és
 nyugati fajták közt. Az első ízben keresztetett
 jószág még az Alföldön is jól használható
 igában, különös tekintettel arra, hogy mind-
 inkább kisebb terre szorul a messzefuvarozás
 szüksége, a folyton szaporodó vasutak miatt;
 de hogy ilyen keresztetés előálljon, szükség
 van arra, hogy a magyar fajta tiszta vérben
 is tenyésztessék.

Igy tehát én csak helyeselni tudom azt,
 hogy gondoskodás történt arról, miszerint a
 magyar fajta legalább a köztenyésztésben
 óvassék meg a végelpusztulástól, mert e fajta
 megóvása nem csak erőtermelés, de egyéb
 szempontból is igen fontos. Itt első sorban fel-
 kell említenünk edzettségét, egészségét és
 ellentállóbb voltát a különféle bajok iránt,
 emellett, mint tejelő és hizlalo marha sem
 éppen megvetendő eredményeket szolgáltat,
 mert pl. okszerűen használt, tartott és nem
 nagyon vén koráig jármozott magyar fajtájú
 hizóökrök nem csak előnyösen hizlalhatók,
 de előnyösen is értékesíthetők.

*) Az állatállomány keretszámokban: ló 1.770.000;
 marha 4.660.000; juh 7.010.000; sertés 3.510.000.

Rovatvezető.

Mindezek oly tulajdonok, melyeket ily
 előnyösen csoportosítva más fajta szarvasmar-
 hánál nem találunk meg. De pótolhatatlan e
 szarvasmarha fajta, ha az alföldi viszonyokat
 tekintjük, ahol nyári időben sokszor 40° C.
 melegben, ezernyi légtől ellepre, nem is üt-
 legeléssel, csak serkentő szolítással 1¹/₂ kat.
 holdnyi területet felszánt az ökörfogat. Ily kö-
 rülmények közt pedig a tisztavérű nyugati fajta
 ökörnek hasznát venni nem lehet.

A magyar fajtájú szarvasmarha számbeli
 eszökkenése maga után fogja vonni az ökrök
 áremelkedését, miáltal e fajta tenyésztése is
 jövedelmezőbbé fog válni.

Feltétlenül fentartandó tehát a magyar
 fajta szarvasmarha a köztenyésztésben, már
 csak azért is, mert ez által tenyészanyag be-
 szerzése és értékesítése czéljából sok magán-
 tenyésztő továbbra is megmarad e fajta te-
 nyésztése mellett.

A nyugati fajták terjesztésénél arra kel-
 lene legtöbb figyelmet fordítani, hogy ameny-
 nyire lehetséges, ne terjesztessék el tulsok
 vállajta. De különösen arra kell ügyelni, hogy
 hazai és már akklimatizálódott fajtáink tovább-
 tenyésztésre mindig felhasználtsanak. Sokkal
 jobb és szilárdabb alapon fog az állomány ez
 esetben nyugodni, mint a derűre-borura óriási
 pénzen behozott és nagyon sokszor a beteg-
 ség csirait már magában hordó divatos és
 tuftenyésztettnek mondható, egyik-másik kül-
 földi fajta.

A meglévő anyag javításán kell munkál-
 kodni, mert erre oly alapon van már ma az
 országban, hogy a külföld reánk fog rövid
 idő múlva szorolni és nemcsak hússal, de
 tenyészanyaggal is képesek leszünk azt el-
 látni.

Ha sikerül minden téren *egészséges* jó-
 szágot nevelnünk és csak némileg is határolt
 egyöntetűséget elérnünk, úgy szarvasmarha-
 tenyésztésünk jövője biztosítható lesz.

Trágyatermelési szempontból, másodsor-
 ban a juhtenyésztés bír fontossággal. Ez állat-
 fajból is, oly jó és kitűnő tulajdonokkal bíró
 fajták felett rendelkezünk, hogy eltekintve a
 finomabb minőségű hus juhtól, nem szorulunk
 külföldi importra. Vannak finom és durva gyap-
 jasaink, és edzett fejű juhajtáink, melyek a
 szükségletet minden tekintetben kielégíthetik.
 Ujabb időben a gyapju és ürü-árak, valamint a
 juhsajt-fogyasztás emelkedése kedvezően is
 fogja hanyatlásnak indult juhászatunkat befo-
 lyásolni.

Annál sajnálatra méltóbb azonban sertés-
 tenyésztésünk jelenlegi állapota, mely két-
 ségbeeséjű volna, ha nem ösmernők a magyar
 gazda szívósságát és erejét, hogy nagy csapá-
 sok után kétszeres erővel és szorgalommal ipar-
 kodik a támadt hézagot pótolni. Ma még szá-
 mokban ki sem tudjuk fejezni azt az óriási
 kárt, mely e téren a magyar gazdákat sújtotta.
 Pedig a sertésenyésztésnek nemcsak azért
 nagy a fontossága, mert e téren 70-80 mil-
 lióra menő összeget veszünk be évenként a
 külföldről, de élelmezési szempontból is; mert
 tudjuk azt, hogy a magyar népnek ez szolgál-
 taja legtápusabb táplálékát. Éppen ezért
 nem szabad e téren a legnagyobb áldozatoktól
 sem visszariadnunk, hanem teljes erővel kell
 támogatnunk különösen a szegényebb néposz-
 tályt mindaddig, míg a tenyésztés ismét virág-
 zóvá nem lesz.

Amidőn azonban sertésenyésztésünk e
 csapásból kifolyólag ugyszólván újra születik,
 legyünk arra is figyelemmel, hogy az a
 jövőben is a tökély legalább azon fokán
 álljon, mint pusztulása előtt volt, mert hazai
 szőke kondorszörű mangalicza fajtánkban oly
 fajtát bírnak, mely minden igényt kielégíthet
 és csak elvéve lehet, nagyobb városok köze-
 lében, kisebb mérvben és tejhulladékok érté-
 kesítése czéljából tenyésztett hussertések tar-
 tása indokolt.

Igen fontos végül, a baromfitenyésztés
 föllendítése, mert az ebből származó és már

ma is nagyak mondható jövedelem éppen a
 legszegényebb néposztályt támogatja megélhe-
 tésében. A legszegényebb munkácesaládnak ad
 mellékfoglalkozást jövedelmet és örvendete-
 sen lehet konstatálni, hogy e tenyésztési ág
 szép fejlődésnek indult. Most már csak na-
 gyobb tevékenységet kellene kifejtenünk, a ha-
 zai jó fajták nemesítése végett u. m. a tojó-
 képesség számbeli és minőségbeli javítása,
 valamint a test nagyobbitása czéljából, amit
 keresztetések által igen könnyen érhetünk el.

Mindezekből láthatjuk, hogy az állatte-
 nyésztés összes ágaiban, — beleértve ide a
 lovat és bivalyt is, melyről ez alkalommal
 nem emlékeztem meg, — oly állatok felett
 rendelkezünk hazai fajtánkban, hogy azok
 alapján, legsikeresebben fejleszthetjük jó, de
 nem egészen egészséges irányban megindult
 állattenyésztésünket.

Hazai fajtáinkat nemesíthetjük nemcsak
 idegenből szerzett jó anyaggal, de az egyedek
 gondos és szakszerű megválasztásával is. Oriz-
 kedjünk azonban minden divatos és csak ideig-
 óráig hasznót ígérő fajták miatt saját fajtáin-
 kat, melyek évszázadokon át viszonyainkhoz
 alakultak, könnyelműen elpusztítani.

Sierbán János.

HALÁSZAT.

Rovatvezető: Landgráf János.

A halak táplálékáról.

A halak mesterséges tenyésztésének czél-
 tudatos felkarolására nézve elengedhetetlen
 alapföltételt képez a természetes körülmények-
 nek minden irányu alapos ismerése s azoknak
 czélszerű alkalmazása, a természet által eset-
 leg megtagadott eszközöknek kifürkészése és
 lehető mesterséges utánzása és előállítás.

Igazolva van a tapasztalati tények által,
 hogy a halak tenyésztése sikeres csak ott lehet,
 a hol a viszonyok azoknak tenyésztésére meg-
 felelők.

A haltenyésztés terén a sok fő és mel-
 lék körülmény figyelembe vétele mellett, ugy-
 szólván elsőrendű követelmény a halak termé-
 szetes táplálékának kiismerése, mert csak
 ennek tudása alapján ítelhetjük meg azt, hogy
 valamely benépesítendő, vagy esetleg már be-
 népesített víz képes lesz-e megadni a tenyész-
 teni szándékolt, vagy már benne élő halnak
 és ivadékainak a megélhetésre a légzés után
 első sorban szükséges tápanyagot és képes
 lesz-e állandóan pótolni a halak által napról-
 napra elfogyasztott tápanyagokat.

Kétségtelen tény tehát, hogy a haltenyész-
 tés sikeres csak ott lehet, ahol a viszonyok a
 halak táplálkozásánál főszerepet játszó alsób-
 rendű szervezetek s a mikroszkopos állatok
 életfeltételeire nézve kedvezők. Ily alsóbrendű
 szervezetek nélkül a nem ragadozó halakat
 lehetetlen tenyészteni, hiszen a ponty vagy a
 fogas egyetlen egyede a deptodorának,
 vagy daphniának megszámlálhatlan millióit fo-
 gyasztja el.

Ezek a halak táplálkozására szolgáló
 alsóbrendű szervezetek, ismét oly szerves
 anyagokat fogyasztanak el táplálékul, amely
 anyagok különben megrohadva, miazmatikus
 kigözlögésökkel a levegőt és vizet rontanak
 meg; eme fontos, a saját táplálkozásukon ala-
 puló szerepük által a mikroszkopos állatok a
 közegészség tényezőivé is válnak s kiveszésük-
 kel tehát nemcsak egy kipótolhatatlan lánccszem
 hullana ki abból a sorozatból, amelyet a szerves
 anyag állandó körforgása képez; de ben-
 nük kivesznének azon közvetítők is, amelyek
 az elhalt szerves állományt ismét az életbe
 juttatják s illetőleg a halak táplálékává dol-
 gozzák fel: kipusztulásukkal a közegészségre
 nézve is beláthatlan károk háramolnának.

A vizekben tenyésző állat- és növény-
 világ tanulmányozása és a vizekben létező

szerves élet állandó körforgásának ismerése képezi tehát ugyszólván az alapvető munkát, illetőleg kiindulási pontot a vizek halállományának hasznosítására.

Napjainkig annál kevesebb gondot fordítottak az emberek a vizek szerves életműködésének tanulmányozására, mert e téren ugyszólván még az ugynevezett *intéző körök* is hiányoztak és az okszerű halgazdaság terén csakis az 1888 : XIX. t.-cz. létrejöttével, illetőleg csakis annak végrehajtásával indult meg a teendők sorozata.

Hogy az okszerű haltenyésztés terén mennyire a kezdet kezdetén vagyunk, kitűnik abból, hogy az 1891. évig még maguk ichtologusaink se foglalkoztak a vizekben élő állatok és növények beható tanulmányozásával.

Annyit egy-egy megjelent tudományos értekezésből megtanultunk, hogy a halak is táplálkoznak és hogy a halak keresett jó falatját képezi: a bogár, szitakötő, pillangó, légykérés, szunyog stb., amint az a vízben él, a körül röpköd, petéit odarakja, vagy általában, amint fejlődésének során az valami alakban a vízhez kötve van. Ezen dolgot ugyszólván a mindennapi életből ellesett tapasztalatból tanultuk meg; mert hiszen ki ne látta volna már azt, hogy a halak a fentebb felsorolt jó falatok után mennyire törnek magukat és mily könnyen akadnak azokért, a rájuk halált hozó horogra; az azonban ugyszólván még sok száz ember előtt is új dolog, hogy a halak legtermészetesebb és nélkülözhetetlen táplálékát, azon apró, szabad szemmel alig-alig, sőt legtöbbször nem is látható rovarok képezik s melyeket rákfélék (*crustacea*) neve alatt foglalt össze a tudomány és hogy azon a vizeket népesítő *microscopos* szervezetek — amelyeknek eddig még csak a létezéséről is alig szereztünk tudomást — oly fontos tényezői a halak táplálkozásának, miként bizonyosra vehető, hogy a *microscopos* állatok elpusztulása esetén az éhínség ölné ki a halakat és teljesen kiürülnének ama folytonosan dézsmált éléstáraink, a melyeket vizeink mélye magában rejt.

A mióta a tudomány ezen apró szervezetek és a halak közötti összefüggést kimutatta, a külföldön egyre szaporodik ama megfigyelő állomások száma, a melyek a jelzett tapasztalatoknak a haltenyésztés érdekében való céltudatos kihasználásával foglalkoznak. Nálunk azonban az effélék a „jámbor óhajok“ sorába tartoznak még s a szükséges pénz hiányában be kell érünk tudósainknak aránylag szűk keretben mozgó tevékenységével. Szerencsére e tekintetben nincs okunk magunkat szegyenleni, mert paratlan a maga nemében azon tanulmány, melyet a tudományosság egyik kiváló és lelkes művelője: dr. *Daday* Jenő a megejtett vizsgálódások befejeztével a „Balaton *microscopos* állatkáiról“ a „Magyar földrajzi társaság“ egyik értekezésében elmond és meglepő azon hebizonyított állítása, hogy a Balatonban nemcsak azon 70 fajtájú élő állat van, a melyeket a balatoni bizottság zoológiai kutatásainak megkezdése előtt az ichtologusoknak felfedezni sikerült: hanem annál sokszorta több.

Mert ime, kutatásai alkalmával 438 gerincztelen állatfajt vett szemügyre, melyekből esik:

Rhizopodákra 21 faj, Holiozorákra 9 faj, Tlagellákra 83 faj, Ciliátákra 65 faj, Nematóda 33 faj, Rotatoria 23 faj, Crustacea 45 faj, Copepoda 12 faj, Cladocera 24 faj, Ostracoda 9 faj, Porifera 5 faj, Coelenterata 3 faj, Annullata 9 faj, Bryozoa 8 faj, Turbullaira 14 faj, és különféle lágytestű 30 faj.

A most felsorolt 438 féle gerinczelen állatfajhoz hozzá számítva a Balatonban élő 28 halfajt, a Balaton állatvilágát eddig 466 állatfajjal állapíthatjuk meg.

A Balatonban élő alsóbbrendű állatok fajainak nagy száma akkor tűnik ki kiválóan, ha azt valamely jól átkutatott külföldi tóban talált állatfajok számával hasonlítjuk össze;

pl. a Holsteinban fekvő nagy plőni tó faunája csak 265 fajból áll.

Ily irányu megfigyelésekre nálunk annál nagyobb szükség van, miután különösen a déli és északi Kárpátokban igen sok oly tavunk és állóvizünk létezik, amelyet esetleg a haltenyésztés érdekében sikerrel használhatnánk fel; de amelyek felől eddig még egyáltalán nem tudjuk, hogy vajjon nyujtanának-e a bennük tenyészteni szándékolt halaknak a megélhetésre elegendő mennyiségű táplálékot; de nagy előnyül járna egy ilyen, az ország összes számottevő vizeinek faunáját felölelő tudományos mű már közismeret tekintetéből is; mert hiszen a halak táplálkozására nézve képtelenebbnél-képtelenebb nézetek és felfogások vannak elterjedve a nagy közönség körében is s itt az ideje, hogy a sötétségre valaki világot vessen. R.

Tájékoztatóul meg kell jegyeznünk, hogy a czikkirő urnak a kívánsága máris teljesült, mert csak röviddel ezelőtt látott napvilágot, ugyancsak az általa említett jeles szerző által írt: „A magyarországi tavak halainak természetes tápláléka“ című munka, amely a földmívelésügyi m. kir. kormány megbízásából íratott, s annak anyagi támogatásával adatott ki s amelynek ismeretelésére legközelebb külön is visszatérünk. *Rovatvezető.*

KÜLFÖLDI SZEMLE.

(+) **Németország.** A *czukor kiviteli premiumának megszüntetése.* Poroszország egyetértve monarchiánkal, oly törvényjavaslatot tervez, melynek értelmében a czukorkiviteli premium megszüntetnék. A két állam kiküldöttéi e tárgyban már tartottak értekezletet. Az általános konferencia megtartására ezidőszent még a meghívókat nem küldték szét, de amint látszik, már ezidőszent tárgyalják a nemzetközi konferencia megtartásának módjait. A német lapok sürgetik a dolog mentől hamarabb történő letárgyalását. Tekintve a buzgóságot, melylyel német részről az ügyhöz hozzáálltak hihető, hogy a kérdést megfelelő módon fogják eldönteni, amire az Egyesült-Államok vámpolitikája szorítja elsősorban Németországot.

Franciaország. *Meline miniszterelnök a mezőgazdasági válságról.* *Jaures* képviselő tudvalevőleg interpellációt intézett a földmívelési miniszterhez a mezőgazdasági válságot illetőleg, melyre *Meline* nagyszabású beszédben válaszolt, melyből az alábbiakat közölhetjük kivonlatban:

— A mezőgazdasági termékek alacsony ára 1882 óta kezdődött s évenként $\frac{1}{2}$ milliárdnyi kárát okozta a francia mezőgazdaságnak. Ha ez az ipar bármely ágával történik, az menthetlenül veszve van. De gazdáink erélyes, munkás emberek, kiket a sors ismételt csapásai nem törhettek meg. Válságos idő volt máskor is, de rövid ideig tartott s csak a termékek néhányára terjedt ki. Igen ám, de most már közel 15 évig tart s kihat az összes termékekre.

Áttérve az alacsony árak okára, hármatalál: A *szállítás módjainak tökéletesítésében*, a *tultermelésben* néhány terméknél, minő a *czukor* s a *szesz*, a *külföldről beözönlő importban*. Már most az a kérdés, hogy lehetne a bajon segíteni? A gazda — ugymond — ma csak úgy áll, mint a kereskedő, ki rossz üzleteket csinál, de azért szokásos rezsijét fedezni kénytelen. Ez a tönkretetés felé vezető egyenes út. A gazda tehát, hogy megélhessen, kénytelen termékének árát emelni s rendes kiadását apasztani. Ezt csak úgy érheti el, ha üzemet az iparral járattja karöltve. Később arra is áttérek, hogy bemutassam e czél elérésében a kormány mennyiben volt gazdáink segítségére.

Az 1892-ik évi újabb árhanatlás folytán, az azon időben létesített vámintézményből a gazda hasznát nem láthatott. A kormány intézkedése bár elégtelen volt, azért a francia gazda mégis jobb helyzetben van, mint bármely állam földmívelője. Az 1892-ik évi vámtarifák nélkül mezőgazdaságunk az ujjvilág versenyét nem állhatta volna ki s okvetlenül tönkre ment volna maig.

Aztán áttér a közvetítőkre s így szól róluk:

Kétségtelen, hogy a közzelemezés terén a közvetítő hatalmas szerepet játszik a termelő rovására. Tudván, hogy a termelő s a fogyasztó között mily sok lépcsőfok van, elismerem s fennen hirdetem a közvetítő szükséges voltát. Nagyon sok, szépen megállja a helyét. Csakhogy az a baj, hogy a legutóbbi 15 esztendőben számuk *félelmetesen emelkedett*, miből az a furcsaság jött létre, hogy a gazda potomon volt kénytelen termékét eladni s ennek dacára a fogyasztó méregdrágán vette azt. Tehát csökkentjük a közvetítők számát a gazdák s a kormány közös akeziójával! Ez nem is oly nehéz dolog!

A gazdák a maguk részéről *alakítsanak fogyasztási és értékesítési szövetkezeteket*, melyek közvetlenül érintkezzenek a fogyasztókkal s ily formán szabjanak határt a közvetítők tulkapásainak. A termelők így eljárva a haszonnak azt a bizonyos hányadát magok tehetik félre, melyen ma a közvetítő gazdagodik.

A kormány a maga részéről szüntesse meg a községi fogyasztási adókat s indítsa irtó háborút az élelmiszerek hamisító ellen. Erre nagy szükség van, mert fájdalom az élelmiszerek hamisításának századát éljük. A tudomány haladásából a lelketlen kufárok is hasznát huznak s hamisítanak derűre-borura. A kormány szentesítette a borhamisítást sújtó törvényt, ám annak igazi hatása csak akkor fog látszani, ha a törvény *egész szigorával* fogja sújtani azt, ki merényletet követ el a közegéség ellen. Itt van a vajhamisítást tiltó törvény, mely már is mutatja üdvös hatását.

A kormány jóakarata nyilvánul végre a szállítás módjának könnyítésén valamint a 10 kiló postacsomagok engedélyezésében.

A kormány leszállította a mezőgazdaságra nehezedő adó magasságát, segédkezet nyújtott a mezőgazdasági szindikátusok alkotásában, létesítette a mezőgazdasági hitelt, megeremtetette a kölcsönös biztosítást jég s az állatok elhullása ellenében. Tekintve, hogy a kormány így jó uton halad, már most meg sem áll, míg a községi tejgyesületeket, kórházakat, nyugdíjalapokat meg nem teremti, melyek csakis a községek érdekeit fogják istápolni s hiszem, hogy így a mezei munkáskezeket, tüzhelyeik közelében is lehet visszatartani. Az orvoslást lassan, de biztosan teljesítjük tehát. A *Jaures*-féle interpellációra adott ezen válasz a kamrában oly általános lelkesedéssel fogadtatott, hogy a községekben történő kifüggesztése lón elrendelve.

(+) **Olaszország.** *Az éhínség és kivándorlás.* Lapunk mult évi számaiban közölt tárczában már ráutaltunk az olasz mezőgazdasági viszonyok ziláltságára. Most a kenyér drágasága miatt Milanából, Anconából és Firenzéből aggasztó hírek érkeznek. A hivatalos lapok azt szándékoznak igazolni, hogy a lázadást a szociálisták szitják, ám a beavatóttak tudják, hogy az egészben a nyomor játsza a főszerepet. Aki teheti, kivándorlással igyekszik sorsán javítani s a kivándorlók száma már oly magasra emelkedett, hogy a kormány figyelme is arra terelődött. Így csak most vették észre, hogy a szegény kivándorlottak védelméről gondoskodva alig van. Egy törvényjavaslatot dolgoztak ki tehát, mely az Amerikába vándorolt olaszt megvédi s mely biztosítsa a hazájába küldött pénzüsszegek megérkezését.

A törvényjavaslat leszámol a szomorú

következményvel, mely éri Olaszországot az oly sűrű kivándorlás révén.

Első idejében csak Padua környékére szorítkozott, de később a déli vidék népességére is kiterjedt, mely pedig azelőtt hallani sem akart a haza földjének elhagyásáról. 1876-ban csak 20 ezer lélek vándorolt ki, (abban az évben kezdődött a kivándorlás), már 1887-ben 85 ezer s a rákövetkező évben 127 ezer ember hagyta ott Itáliát.

Tavaly azonban a kivándorlók száma már 182 ezer lélekre szaporodott. Már most ha hozzá vesszük azok számát, kik nem kivándorlási szándékkal utaztak el, hanem csak a szomszédos külföldre mentek munkát keresni s miután ott reményeikben csalódtak, — ültek hajóra s vitorláztak át Amerikába — akkor vagy 20%-ot bátran hozzávehetünk a kivándorlók számához.

Azoknak a száma, kik az utóbbi 22 év alatt Amerikába kivándoroltak, szerény számítás szerint kitesz 2 millió lelket. Többet, tehát, mint egy-két ország — Görögország vagy Dánia — összes lakói. Az olasz ma tényleg oly arányban emigrál hazájából, akár csak az angol. Ily körülmények között természetesen a kormánynak is kellett már valamit tennie s ennek köszönhető, hogy Luzzati ismeretes törvényjavaslatát beterjesztette, melyben a földadó leszállítását követeli erőlyesen. Érthető, hogy egész Olaszországban lelkesedéssel fogadták az eszmét. Az aostai ipari s mezőgazdasági egyesület most közgyűlést hív össze, melyen a miniszter iránti bizalma s hálájának akar kifejezést adni s melyen buzdítja, hogy tervének keresztülvitelét szorgalmazza a közel jövőben.

(+) **Spanyolország. A cukorrépa termelése.** 1882-ben történt, hogy két grenadai gyógyszerész. Rubio és Creuss először vettek cukorrépa magot s emeltek cukorgyárat. Míg a lakossággal e növény megmunkálását megkedveltették, sok vesződésükbe került, de végre mégis általánosították a kulturát s cukorgyárak üzembe is szépen kezdett virágozni. 1886-ban már másfél évi is kezdettek gyárakat építeni s ma már a Vega völgyében, Grenada vidékén tizenegy gyár produkálja a cukrot, s körülbelül 150—200 ezer tonna répat dolgoznak fel. A jól megöntözött földben átlagban 300 méter répa terem hektáronként, melynek tonnáját 40 frankjával fizetik. Így a holdankénti termés 1200 frankot hoz, tekintve, hogy a termelésre 800—850 frankot fordítanak, marad a hektár utáni tiszta haszon 350—400 frank.

Az ország többi részében még 9 gyár van működésben. Az évi répatermés összesen 300 ezer tonnára becsülhető, melyből 27—30,000 tonna egyenesen a kereskedelembe adott, még nem raffinált cukrot állítanak elő, 100 kilóját 90 frankjával számítva. Ebből az következik, hogy az ország a saját szükségletét képező cukrot már maga is képes előállítani s alig lesz rászorulva, hogy gyarmatai termékét importálja. A kormány az egyes vidékek gyárait fix adófizetésére kötelezi együttesen, anélkül, hogy a termelt cukor mennyiségét figyelembe venné s ennek folytán nagyban járult hozzá a cukoripar fejlesztéséhez. A külföldről jövő cukrot ellenben 100 kilónként 50 franknyi vámmal sújtja.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

41. sz. kérdés. Hizóba állítottam 10 db magyar mustaökröt. Mennyit adhatok 1000 kg.-ra naponta, a következő takarmányokból: Tengeridara, korpa, luczerna, lóhere és gypszena középminőségű, továbbá zab és buzapolyva. *H. G.*

42. sz. kérdés. Egy régi cselédlakot bontatok széjjel, kérem igen t. gazdatársaimat, hogy ezen cselédlak vályogfalainak és a szobák földjének van-e valami trágyaértéke, érdemes-e azt kihordatni? *F. M.*

43. sz. kérdés. 1. Mennyi mészsizapot kell kat. holdanként elszórni mészsizapolyva talajra? 2. Mennyi és minő műtrágyát alkalmaznak a cukorrépa vetéséhez kötött agyagtalajon? Megjegyzem, hogy a birtok a múlt évben bérlő kezelésén volt s így megfelelően elkészített talajom nincs, trágyázva régen nem volt, csakis polyvával volt egy része két év előtt gyengén beterve, őszi mély szántást azonban kapott.

Pusztavár. *O.*

44. sz. kérdés. Cukorgyárakból kikerülő mészsizapolyva mi a trágyaértéke és hatása? Minő termény alá legcélszerűbb használni? Minő módon kell kezelni? Hány q.-át tanácsos vagy célszerű 1 (1200 öles) holdra vetni? Mikor, mi módon kell elbíteni, miután a gyárból rendszeres nedves, csaknem folyós állapotban küldik el?

Rába-Hidvég. *B. Gy.*

45. sz. kérdés. Kérem gazdatársaimat tudtomra adni, hogy eredeti tavaszi buzát s tavaszi rozst hol és mily áron szerezhetnék be? *F. M.*

46. sz. kérdés. Kérek szives felvilágosítást arra nézve, hogy dombos vidéken, márgás, erősen kötött barna agyagföldbe, mely — kapálást nem igénylő — hüvelyes ajálható magtermelésre; esetleg egyébkel keverten vetve.

A zabosbüköny, mint takarmány, jól diszlik, de a magbüköny nem ad nagy terméseket.

A hüvelyes darasurrogatunként óhajtanám használni az itt kevésbé diszlikó tengeri mellett.

Gálosfa. *K. K.*

47. sz. kérdés. A városból nyert emberi hulladék felhasználása trágya gyanánt a gazdaság részére, mily módon eszközözendő, hogy megfelelő jó trágyát kaphassunk, s mily arányban volna ezen trágya arányitva pl. göbölők alól nyert trágyához ha az a szántóföldekben lesz elhasználandó.

Hogyan kell kezelni komposztirozni-e? vagy más módon.

Pápa. *L. Zs.*

48. sz. kérdés. Kísérletezés szempontjából szükséges-e volna 100 q. tőzeg polyvára; (tőzegpor = Torfmull) tisztelettel kérem, hol és minő árban lehetne megkapni, Tardoskődd állomásra szállítva? *B.*

Feleletek.

Alagesövek beszerzése. (Felelet a 27. sz. kérdésre.) Alagesöveket beszerezhet a „bethleni uradalom”-nál Bethlen, Szolnok-Dobokamegye. *V. G.*

Hizlás tengerimoslékkal. (Felelet a 40. számú kérdésre.) Δ A szeszgyári moslékból, ha az főleg burgonya után nyeretik, hizlásnál 80—120 kg.-ot szokás számításhoz venni 1000 kg. élősulyra; minthogy azonban jelen esetben keverék tengerimoslékról van szó, ebből magas zsír és fehérjetartalma miatt 40—60 kg.-nál többet nem szükséges etetni. A közölt takarmányművek moslék mellett következőleg adagolandók:

I. időszak (6 hét) 1000 kg. élősulyra és naponta háromszori etetés mellett:

moslék 40 kg., buzapolyva 7 kg., lóhere-széna 16 kg., középminőségű rétszéna 8 kg. Ezen takarmánykeverékben 29'664 szárazanyag, 2'502 fehérje, 14'542 szénhidrát és 0'641 zsír foglaltatik 1 : 6'4 arány mellett.

II. időszak (7 hét) 1000 kg. élősuly és naponta:

moslék 60 kg., buzapolyva 5 kg., lóhere-széna 20 kg., rétszéna 6 kg. Tartalmaz 31'278 szárazanyagot, 3'014 fehérjét, 14'370 szénhidrátot és 0'820 zsirt. Táparány 1 : 5'4.

III. időszak (6—7 hét) 1000 kg. élősuly és naponta:

moslék 60 kg., buzapolyva 5 kg., lóhere-széna 12 kg., rétszéna 13 kg. Ezen takarmányösszeállítás 30'679 szárazanyagot, 2'737 fehérjét, 14'190 szénhidrátot és 0'795 zsirt tartalmaz 1 : 5'9 arány mellett.

Megjegyzem, hogy a tengeridarat és korpat teljesen mellőztem, azért, mert mindkettő szintén igen sok zsirt tartalmaz s a keverék létesítésénél olyan takarmányfélére volt főleg szükség, amely aránylag kevés zsirt mellett sok szénhidrátot tartalmazzon. Ezért kell szénából oly sokat etetni, hogy a kellő tápanyagtartalom a szervezetbe a megfelelő táparány mellett bejuttatható legyen.

A marhahizlás, a moslék okszerű fel-takarmányozása s egyéb, a hasznos házi állatok takarmányozását illető dolgokról részletesebben tájékoztat a Cselkó István és dr. Kosutány Tamás magyar-óvári gazd. akadémiai tanárok által írt s az OMGE. által kiadott „Takarmányozástan”. *Jaskó G.*

Magyar ökrök hizlalása. (Felelet a 41. sz. kérdésre.) Δ A kérdésben feltüntetett takarmányművek 1000 kg. élősulyra és naponta háromszori adagolás mellett a következőképpen etetendők fel:

I. időszak (6 hét):

Lóhereszéna 12½ kg., luczernaszéna 2 kg., buzapolyva 5 kg., tengeridara 7½ kg. Ezen takarmányösszeállításban 27'125 szárazanyag, 2'515 fehérje, 14'395 szénhidrát és 0'728 zsír foglaltatik 1 : 6'4 arány mellett.

II. időszak (6—7 hét):

Lóhereszéna 10 kg., luczernaszéna 10 kg., buzakorpa 3 kg., tengeridara 10 kg. Tartalmaz ezen takarmánykeverék 27'930 szárazanyagot, 2'980 fehérjét, 14'350 szénhidrátot és 0'796 zsirt 1 : 5'4 táparány mellett.

III. időszak (6 hét):

Középminőségű rétszéna 12 kg., lóhereszéna 4 kg., luczernaszéna 8 kg., buzakorpa 2 kg., tengeridara 8 kg. Ezen takarmánykeverék 29'126 szárazanyagot, 2'678 fehérjét, 14'702 szénhidrátot és 0'662 zsirt tartalmaz. Táparány 1 : 6'1.

A harmadik időszakban számításhoz van véve középminőségű rétszéna (hogy ez is fel-etethető legyen) s ezért a szárazanyagtartalom az előirtnál magasabb, ami azonban a hizást nem befolyásolja hátrányosan. *Jaskó G.*

Lerombolt vályogfalak trágyaértéke. (Felelet a 42. számú kérdésre.) A cselédlak vályogfalának és a szobák földjének trágya-értéke nagyon csekély s ezért azt csakis homoktalajra érdemes kihordani, azon célból, hogy a talaj kötöttsége növeltesék. *Cs. S.*

Cukorrépa műtrágyázása. (Felelet a 43. sz. kérdésre.) 1. Friss mészsizapolyva kat. holdanként 130—200 q lesz a megfelelő mennyiség.

2. A cukorrépanak rendszeres műtrágyája a szuperfoszfát és a chilisalétrom, az adandó mennyiség s a két trágyának egymáshoz aránya változik a talaj szerint. A jelen esetben, midőn kizsároltabb földről van szó — mellesleg megjegyezve, ily talajon cukorrépa természetesen mindig nagy rizikó, még ha a mély szántás meg is adatott — célszerű lesz legalább 150 kg. 16%-os szuperfoszfátot és 125—150 chilisalétromot alkalmazni. A szuperfoszfátot a répa föld tavaszi megmunkálása előtt a chilisalétrom felét, a vetés előtt a második felét, az egvezés, illetve a második kapálás előtt lesz célszerű elszórni. *Cs. S.*

A mészsizapolyva trágyaértéke. (Felelet a 44. sz. kérdésre.) A mészsizapolyva első sorban mészsizapolyva és ezért hatása abban nyilvánul, hogy

a kötött talaj tevékenységét előmozdítja, a tápanyagok oldhatóságát növeli, a talaj kötöttségét csökkenti. A mérsen kívül egy kevés nitrogént, foszforsavat és káliumot is tartalmaz, s ezért közvetlenül ható trágyaként is szerepel, ezen tápanyagok mennyisége azonban ritkán éri el az 1%-ot. A mérsiszap összetétele különben széles határok között ingadozik, jellegzetes reája, hogy friss állapotban sok vizet tartalmaz 35—50%-ot, amiért a cukorgyárártól nagyobb távolságra nem is szállítható, mert a sok víz a szállítási költséget jelentékenyen megrágitja.

Eppen azért, mert a friss mérsiszap nagyon nedves s ennek folytán se egyenletesen el nem teríthető, se pedig a talajban egyenletesen el nem oszlik, ezélszerű a mérsiszapot egy évig a komposzthoz hasonló kezelésben részesíteni, amikor is a gyárból meg-hozatott komposztot azon tábla tövében, a melyet megakarunk vele trágyázni, egy nagyobb halomba rakatjuk és nyáron át kétszer átlapátoztatjuk.

A tavasziak alá szánt friss mérsiszappal ugy is járhatunk el, hogy télen a megtrágyázandó területre apró kupacokba hordatjuk, ahol az jól átfagy, tavasszal azután az könnyen szétteregethető és aláboronálható, vagy extirpálható.

Ullmann a gyárból tavasszal, illetve nyáron át elhordatott mérsiszap kezelésére a következő eljárást ajánlja. A megtrágyázandó tábla szélén a mérsiszapot alul 1 m. széles, ugyanily magas és tetszés szerinti hosszúságú prismákba rakassuk, 2—3 hét múlva lapátol-tassuk át, s ugyancsak 2—3 hét múlva ezt ismételjük meg, később pedig minden 1—2 méterre 20—30 cm. széles bevágásokat készí-tünk, mely bevágás egészen a prisma aljáig terjedjen; e bevágásokból kikerülő mérsiszapot a prismákra dobatjuk. Az így kezelt mérsiszap porrá esik szét és egyenletesen elszórható.

A mérsiszap a meszeztést kívánó föld-ken őszi és tavaszi vetemény alá egyaránt adható.

Egy magyar holdra 100—150 q szüksé-ges belőle. Cs. S.

Emberi ürülék felhasználása. (Felelet a 47. sz. kérdésre.) Az emberi ürüléket külön-böző módon lehet megfelelő trágyává alakítani, mely módoknak ismertetése azonban sokkal több helyet igényelne, mint amennyi a „Levél-szekerény” rovatban rendelkezésre áll, a miért is azt ajánljuk a kérdéstevőnek, hogy szerezze be Gothard Sándornak „A városi hulladékok értékesítése és a komposzt készítés” című művét. Megjelent az OMGE. kiadásában. E munka minden tekintetben megfelelő tájékozást nyújt. Cs. S.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Gazdasági előadások programja.	141
Meghívó. — Meghívó. — Irodalmi szakosztály ülése.	142
A földművelésügyi miniszter 1896. évi működése. Tárca. Ausztrália gyapjútermelésének százados évfordulója. Kovács Imre.	143
Állattenyésztés.	
Emlék és fejlesztők állattenyésztésünket helyes irányban. Sierbán János.	144
Halászat.	
A halak táplálékáról.	145
Külföldi szemle.	146
Levélzekerény.	147
Vegyesek.	148
Kereskedelem, tőzsde.	150

Eljegyzés. Levatic László kis kálnai földbirtokos, a Bars megyei Gazdasági Egyesület titkára eljegyezte Kaltenbach Gyula cserenyői földbirtokos leányát. Elzát.

Szőlőszeti és borászati tanfolyam. Az OMGE. által rendezett szőlőszeti és borászati tanfolyam, mely e hó 10-én vette kezdetét, 29-én véget ért. A tanfolyam a terv szerint és a gazdaközönség örvendetes érdeklődése mellett a legszebb sikerrel folyt le. Mintegy 170 állandó hallgatója volt a tanfolyamnak, ezek között 83 OMGE. tag, 86 pedig fizetéses tag volt. Az előadások mindvégig feszült s kitartó figyelemre találtak, méltán sorozhatjuk ennél fogva ezt a tanfolyamot az OMGE. legsikerültebb kezde-ményezései közé. A tanfolyam hallgatói a berekesztés napjának estéjén, január 29-én, az Orsz. Kaszinó újvilág-utcai helyiségében lakomát rendeznek a Köztel-ken töltött tanulságos napok emlékezetére. Öszintén kívánjuk, hogy az itt szerzett tanu-lságokat önmaguk és a hazai szőlőkultúra javára haszonnal és áldásthözön értéke-síthessék.

Erdélyrészi hitelszövetkezeti központ. Mint annak idején megírtuk, Erdélyben nagy-szabású mozgalom indult meg, melynek célja egy központi hitelszövetkezet megteremtése volt, amely központi szövetkezet a községi szövetkezetek hiteligenyeit biztosítani hivatott. A szövetkezet végrehajtó-bizottságának a kormányelnökhöz terjesztett memorandumából ör-vendetes tudomásul vesszük, hogy a szövetke-zet sorsa máris biztosítva van, amennyiben eddig 70,200 frt névértékű üzletrészt jegyez-tek. Mindez eddig tisztán a társadalmi erőki-fejtés megnyilvánulása. A kormány a szövetke-zet érdekében eddig mit sem tett, holott a legutolsó év szomorú eseményei ismételtlen rá-utaltak a szövetkezet hézagpótló voltára. Az erdélyi részekben negyennél több pénzintézet, tíz millió forintot meghaladó takarékbetétek és nyolcvan millió forint évi forgalommal működik, számuk folyton szaporodik és a né-pet a községekben teljesen befolyásuk alá terelték. A szocializmus aggasztó mérvben terjed; a kisgazdák az uzsorások karmái kö-zött vannak, a népet az államhoz s a társada-lomhoz összekötő kapcsok nem fűzik. Mindezek oly hivatkozási pontok, amelyek a hitel-szövetkezeti hálózat kifejlesztését sürögösen szükségessé teszik. A végrehajtó-bizottságnak a kormány elé terjesztett kívánságai ezek: Kérjük először is a központi hitelintézet alap-tökejének növelése s ennél fogva a leszámító-lási hitel lehető fokozása céljából s abból a célból, hogy az állami támogatással az er-délyi részek társadalmi vezértényezőinél, minők például a felekezeti Statusok és az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület, a hozzájárul-ás biztosított voltát igazolhassák, kétszáz ezer forint névértékű üzletrész jegyzését a köz-gazdasági alapról, vagy más e célra fordít-ható közalapról. Kérjük másodsor negyedévi kétszázötvenezer forintos részletekben folyta-tólag folyósítandó legalább két millió forint állami betétet a pénztári készletekből három százalékos mérsékelt kamattal. Ez az összeg lévén körülbelül elegendő egyszáz új községi hitelszövetkezet alapítására és azok hiteligenyei kielégítésére. Kérjük harmadszor a magas kormány közbenjárását, hogy az osztrák-magyar bank a központi hitelintézet üzleti váltóit legalább az alaptöke erejéig leszámí-tolja. A központi szövetkezet minden bizonynyal megérdemli, hogy a szövetkezeti törvényekben a kívánt istápolásra találjon.

Gazdasági egyleti elnök jubileuma. A lipóthy megyei gazdasági egyesület f. hó 23-án tartott diszközgyűlésén ünnepelte fennállásá-nak és thuróc-divéki és nagyplugyai Platty

Gyula elnökének, ezen tisztében való szaka-datlan működésének 25 éves fordulóját. A gazdaközönség színe java gyűlt össze a me-gyeháza nagytermében, hol id. Thuránszky Péter ezredes, az egyesület alelnöke, a diszköz-gyűlést megnyitván, meleg szavakban emléke-zett meg a jelentőségteljes alkalomról és egy kül-döttség kiküldését indítványozta az elnöknek a közgyűlésre való meghívására. A jubiláló elnök a jelenlevők által, lelkes eljenzéssel fogadta-tott s Szmeccsányi Arisztid közgazdasági elő-adó az egyesület történetét összefoglaló be-széddel köszöntötte fel, minek megtörténte után egy, a tagok névalírását magába foglaló, emléktárgyat nyújtott át az ünnepeltnek. Az elnök meghatva mondott köszönetet a megem-lékezésért. Váázolva az egyesület 25 éves történetét, hangoztatta az egyesület mind fonto-sabb misszióját és annak szükségét, hogy a tagok folyton fokozódó buzgalommal továbbra is fejlesszék az egyesületet. A közgyűlés az alelnök indítványára elnöké iránt táplált halás elismerésének kifejezését jegyzőkönyvileg is megörökítette. Ennekutána az elnök vezetése alatt a rendes közgyűlés letárgyalta napirend-jét. A közgyűlés bevégezte után az elnök tisz-telői közös ebédre gyűltek s a fehér asztalok mellett a legjobb kedélyben maradt együtt a társaság. Részünkről is őszintén gratulálunk a lipóthy megyei gazd. egylet érdemdu elnökének 25 éves jubileumához.

Állattenyésztők figyelmébe. A földművelésügyi m. kir. miniszter folyó év költségvetésében a szarvasmarha te-nyésztés közvetlen és közvetett emelése-re, az állattenyésztési alapok segélyezése-re és kiosztandó bikák bevásárlására, az 1898-ik évi előirányzat 400,000 frt, a sertésenyésztés emelésére, különösen pe-dig megfelelő szőke kondorszörű 1—1½ éves mangalicza tenyészkanok bevásárlására az ez évi előirányzat 50,000 frt. Felhív-juk tehát a gazdaközönség figyelmét ezen körülményre azzal, hogy miután tudomásunk szerint a tenyész apaállatok be-vásárlásával az állattenyésztési kerületi felügyelőségek vannak megbízva, eladó és köztenyésztési czélokra alkalmas bikái-kat és kanjait jelentsek be az illetékes állattenyésztési kerületi felügyelőségnek (Bu-dapest, földművelésügyi miniszteriumban, Kassa, Pozsony, Szombathely, Temesvár, N.-Várad, M.-Sziget, Kolozsvár, Segesvár), mert a felügyelők első sorban a bejelentett és az Orsz. Törzskönyvben felvett anyag-ból fogják a szükségleteket beszerezni.

Akik szocialisták akarnak lenni. Téves czimzés folytán következő levél került hozzánk, melynek egyes passzusait elég érdekesnek tartjuk a közlésre. „Alóírt igen szépen fel-kérem a tekintetes urakat, hogy van Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegyében egy község. Az a köz-ség áll vagy 3000 lakosból, kik között több számu munkások vagyunk; akik akarunk lenni a szocialis párton, vagyunk igen sokan, de még idáig nem tudunk róla semmit. Hát most azért lóditánánk kérésünket az Nagyméltóságos urakhoz, méltóztassanak nekünk egy kis iga-zolást küldeni, hogy mink járathassunk újságot és hogy tudjunk valamit arról a szocialista-párttól, hogy van az? Legyenek szivesek nekem valamit küldeni, amit én a nép előtt elmondok paragrafusban a szocialistágról. Mi is beiratkoznánk már, miért is szeretnénk már egy kis tudomást hallani felőle. . . .” A jó b iek nyilván a „Földművelő” című elterjedt s izgató szocialis lapra czéloznak. Ezt az újságot bizonynyal meg fogják szerezni s egy-két újságcsikk elég lesz arra, hogy a b i munkások is bevegék a masz-lagot. A levegőben már van valami. Nem a

rossz sors, nem az elégedetlenség érzete, hanem csak egy izgató szó, egy rejtett czélzás volt az, ami eljegyezte azokat az embereket a szocializmusnak. Holott ma még azt sem tudják róla, hogy mi fán terem. Majd megismerik. S akkor majd felfedezik helyzetük türethetlenségét, mely ellen eddig békétlenségre okuk nem volt. Megismerik az emberiség álombeli jogait és szervezkedni fognak a társadalom s a jobblét sorsosai ellen. S tagadni fogják szerte, hogy izgatás volt az, amely káros eszmék rabjaivá tette őket.

Az olaszországi inség. Az inség nemcsak nálunk ütötte fel rémséges alakját, hanem Olaszországban is, hol sietnek is annak orvoslására minden kitelhető módon. A magas gabonavámokat Umberto király aláírt dekretuma alapján április végeig egy harmaddal szállították le. Eddig ugyanis a gabonavám 7 és fél lira volt, ami most 5 lira lesz s mire a kamara tanácskozássra gyűl össze, teljesítve látja az összes pártok által hangoztatott óhajt. A táviratok nap-nap után kenyerért vívott harcokról adnak hírt, okvetlen kellett tehát történnie valaminek a gazdasági viszonyok javítása érdekében. *Luzatti* kincstári miniszter azon gondolkodik, hogy első sorban a kisbirtokot szabadtársa fel sulyos terhe alól olyképpen, hogy ahol a földadó nem tesz ki többet tiz liranál, ott egészen el akarja törölni, vagy a minimumra, 2 lirára, redukálni. Ez az államháztartásnak nagy körülbelül 43 millió lirányi hiányt fog okozni; de helyesen gondolkodik, mert ily nagy baj orvoslására erősen ható gyógyszerekre van szükség, kicsinykedéssel ily bajt elnyomni nem lehet. Különböző számitása kiterjedt arra is, hogy néhány millió ember jöletét így emelni fogja, a kiből ugyanennyi igazi fogyasztó lesz s így az előlított hiányt nagyrészt pótolni fogja. A közmunkaügyi miniszter a maga részéről törvényjavaslatot dolgozott ki a mocsaras vidékek kiszáritásáról, melynek értelmében a kormány északi Olaszország kiszáritására 74, Közép-Olaszországra 90, Dél-Olaszországra 75, Szardínia és Szicília kiszáritására pedig 16, összesen tehát 225 millió lírát fordítana. Emunkálatokat 25 év alatt fejeznék be; így egyegy századra több ezer embernek adnak meg a megélhetési feltételeit, nem számítván azt a huszszor annyi embert, aki az e művelet által felszabaduló 125 millió hektárnyi szántóföld megművelése által biztos egzisztenciára tesz nyert. Vajjon mikor érkezik már el az az idő, midőn nálunk a földadó leszállításáról csak gondolkodni is kezdenek! Pedig az államnak, mint ilyennek, legfőbb gondját kellene képezni, hogy az állam legbiztosabb támaszát, a földbirtokost, a tönkretűntéstől megóvja.

Tanulmányi kirándulás Algyógyra.

Hunyadmegye gazdasági egylete f. hó 23-án a környékbeli kisgazdák társaságában tanulmányi kirándulást rendezett az algyógyi m. kir. állami székely földmivessiskolához. A társaság báró *Bornemissza* Tivadar egyleti elnök és *Pietsch* Lajos egyleti titkár vezetésével alatt érkezett Romosz-Algyógy fürdő állomására. Az algyógyi földmivessiskolában *Gáspár* József igazgatótanár üdvözölte a társaságot. Ezután az iskola termében gyűlt össze, a már időközben nagyszámúban felszaporodott gazdaközönség, hol *Gáspár* József igazgató nagyfokú érdeklődéssel kísért előadást tartott a talajművelés, fokozatos mélyszántás, vállalkozó termelés és trágyázásról. Második előadást *Ferenczy* Károly segéd-tanár tartotta az állattenyésztés köréből szintén nagy érdeklődés mellett. Mindkét előadás vitakozás jellegű volt, amennyiben az érdeklődő gazdák több kérdést intéztek az előadókhöz és ők magok is nyilvánították véleményüket. Az iskola 20. kat. hold területű faiskolájában a kertész-tanító mutatta be az ojtási módokat és ismertette a fanevelést. A helyes borkezelés bemutatása véget a gazdaközönség a borpinchébe gyűlt össze, hol ismertette a bor-

és hordókezelés. Az előadottak igaz voltát a kitünő Carbenet, Rizling, Semillion és vegyes esemegeborok jósága fényesen beigazolta. A délelőtti tartott első előadás után a major szemléltetett meg, itt szakszerű magyarázat kíséretében a gazdasági gépek és eszközök, valamint a haszon- és igásállatok lettek bemutatva. Az előadások 6 órakor fejeztettek be, mely után a gazdasági egyesület báró *Bornemissza* Tivadar elnöklete alatt értekezletet tartott a vármegye területén tartandó téli népies gazdasági előadások tartásáról és elhatározta 11 községben 30 előadás tartását a földmivessiskola tanterő, valamint a vállalkozó birtokosok, állatorvosok és tanítók közreműködése mellett.

A vasúti tarifák leszállítása. Magyarországon is nemrég volt szó arról, hogy a tiz kilógrammon alóli csomagok vasúti szállítási díját mérsékelve, lehetővé tegyék azt, hogy a gazda termékeinek egy részét közvetlenül a fogyasztóhoz juttathassa. E tekintetben érdekes az angol agrárszövetségnek december 9-én tartott közgyűlésen előadottak. A jelentés szerint az angol gazdáknak sikerült a postai tarifáknak fentebb jelzett leszállítását keresztülvinni, mely reájuk nézve igen előnyösnek bizonyult, amennyiben tejet, vaját s egyéb esetleg sulyu és térfogatu termékeket, számosan küldenek a megrendelőknak. Ez nemcsak a gazdának nyújt előnyt, hanem az állami bevételek is növekedni fognak a postai szállítási díjakból.

Gazdasági népies előadások. A „Zentai Gazdakör” és az adai m. kir. földmivess iskola tantesztülete által rendezett gazd. népies előadások nagy érdeklődés mellett folynak. *Kiss* István a szőlőtermelésről és *Novoszel* János, gazdaköri titkár a selyemtenyésztésről, *Zentán* *Tóth* Lajos, gazdaköri elnök a gazdasági előadások céljáról, *Szabó* Sándor, zentai állatorvos az állatok ragályos betegségeiről és azoknak gyógykezeléséről; *Lukácsy* Imre, földmivess isk. igazgató a talajművelésről és vetésforgatásról, *Tóth* Lajos, gazdaköri elnök a társulásnak üdvös voltáról, *Martonoson* *Berger* K. Lajos földmivess isk. tanár az állattenyésztésről, *Kováts* Géza közs. tanító a baromfi-tenyésztésről, *Kiss* István, kertész-tanító a szőlőtelepítésről és *Novoszel* János gazdaköri titkár a selyemtenyésztésről tartottak igen sikerült és látogatott előadásokat.

Keszthelyi Georgikon kör. A keszt. m. kir. gazdasági tanintézet kebelében fenálló Georgikon körnek, folyó hó 15-én tartott gyűlésén, *Schraacker* J. János felolvasást tartott a buza rovar ellenségeiről. A kérdésekhez hozzá szözlottak *Baicz* Lipót és *Mattula* János hallgatók. A tárgyaláson és szakavatottsággal megírt munkáért előadónak dr. *Lovassy* Sándor indítványára jegyzőkönyvi dícséretet szavaztak.

Állatforgalmi korlátozások. A földmivessügyi miniszter értesítése szerint a boszniai és hercegovinai országos kormány 1898. évi január hó 15-én a következő intézkedéseket léptette életbe: I. *Ragadós tüdőlob* miatt a szarvasmarháknak Boszniába és Hercegovinába való bevitelére Magyarország következő törvényhatóságainak területéről tilos: *Nyitra*, *Pest-Pilis-Solt-Kiskun* és *Pozsony* vármegyék-ből. II. *Ragadós száj- és körömfájás* miatt kérődzőknek Boszniába és Hercegovinába való bevitelére Magyarország következő törvényhatóságainak területéről tilos: *Alsó-Fehér*, *Győr*, *Hunyad*, *Kisküküllő*, *Komárom*, *Krassó-Szörény*, *Moson*, *Nagyküküllő*, *Nógrád*, *Pest-Pilis-Solt-Kiskun*, *Sáros*, *Temes*, *Torda-Aranyos*, *Torontál* és *Ung* vármegyék területéről. III. *Sertésvész* miatt élő sertések bevitelére Boszniába és Hercegovinába Magyarország egész területéről tilos.

Marharakodó állomások engedélyezése. A földmivessügyi miniszter a magyar államvasut kezelésében levő szolnok—kiskun—félegyházi h. é. vasut vonalán Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye területén fekvő *Tószeg*,

Uj-Kécske és *Tisza-Alpár* állomásokat, a zsitivölgyi h. é. vasut vonalán Bars vármegye területén fekvő *Mánya* állomást és a Borsodvármegye területén fekvő *Diós-Győr vasgyár* állomást marharakodó állomásul engedélyezte.

Évi jelentés Wohanka és Tarsa czég czukorrépaanyag tenyésztéséről. Ezen régi czég úgy, mint tavaly, az idén is jelentést küld szét czukorrépaanyag tenyésztéséről. Ennek tartalmából látjuk, hogy a czég a tenyésztet folytonos javításán fáradozik; a répvizsgálathoz újabb önműködő eszközöket szerzett be, melyek folytán a munka fokéletesbült. A magtermesztésnél a legkülönbébb éghajlati viszonyok tekintetbe vétetnek, mert ezt a czég különféle magasságokban fekvő kiterjedt kulturai lehetőségessé teszi. A szokásos évi jelentésben kívül a fizet szines mellékletet is tartalmaz „A czukorrépa kicsi ellenségei” czimvel, mely ezek kiirtásának gyakorlati módszert is tárgyalja *Stift* munkája alapján, amely tudvalevőleg a magyar czukorgyárosok óhajára szerkesztetett. Az érdekes és tanulságos tartalmu füzetet a Wohanka és Tarsa czég minden hozzáférhető érdeklődő gazdának díjmentesen küldi meg.

A „Magyar-Övári Magy. Kir. Gazdasági Akadémia Kazinczy-Köre” a szokásos Kazinczy-bált 1898. évi január hó 29-én tartja meg.

A magyar kiviteli czégek czimtára. melyet a kereskedelmi miniszter megbízásából a kereskedelmi muzeum a külföld részére szerkesztett franczia nyelven, nyolcz nyelvű tárgymutatóval megjelent egyelőre a magyar nyelvű második kiadás. A tapasztalat azt tanúsította, hogy — más ilyenmű munka hiányában — ez a kiadvány a belföldön is lézogat pótolni; áttekintést nyújtott a magyar gyáriparról, a gyakorlati igényeknek megfelelő utmutató volt a jelentősebb hazai ipari beszerzési forrásokhoz. Ehhez képest a kereskedelmi muzeum igazgatósága a második kiadásnál szélesebb keretben haladt; fölvetve nemcsak azokat a kivitelkepeket, melyek már tenyleg és rendszeresen foglalkoznak kivittel, hanem az olyanokat is, melyek csak a belföldnek dolgoznak ugyan, de képesek arra, hogy alkalom adtán külföldi megrendeléseket is foganatosítsanak és általában versenyképességet tanúsítottak. Ehhez képest ezen kiviteli czimtar a második kiadásban 1905 kivitelképes magyar ipartelep sorol föl; 682 czéggel többet, mint az elsőben. Tetemesen több czéget ismert nevezetesen az italknál (114 helyett 201), az élelmi iparcikkeknél (62 h. 112), a faárunknál és butoroknál (114 h. 184), a szövö- és fonóiparnál (78 h. 113), a ruházati iparnál (38 h. 86), a papírárunknál (48 h. 77), a bőrárunknál (67 h. 110), a vasnál és -vasárunknál (99 h. 145), a fémeknél (39 h. 71), a gépeknél (77 h. 94), a horvát-szlavonországi czégeknel (79 h. 94).

A világ körüli ut tartama. Az orosz közlekedési miniszter egy interview alkalmából annak a nézetének adott kifejezést, hogy a transz-szibériai vasut befejezése után a világ körüli utat 33 nap alatt lehet majd megtenni. Az utvonal szerinte a következő: Brémától Szent-Pétervárig 1½ nap, Szent-Pétervártól Vladivostokig (óránként 75 kilométert téve) 10 nap, Vladivostoktól San Francziskóig 10 nap, San Francziskótól New-Yorkig 4½ nap, New-Yorktól Brémáig 7 nap, összesen 33 nap.

Az orosz gabonának Budapestre vasúti szállítási kedvezményvel való beözönlése. Podwoloczyska pályaudvar átmenet állomásról a budapesti pályaudvarokra kocsirakományokban szállítandó orosz származásu gabonaküldemények után, a szállítási utvonalban érdekelt cs. k. osztrák államvasutak, a már ugyanis 56 fillérel mérsékelt osztrák-magyar-orosz határszéli forgalom nevű tarifa viteldijaiból (335 fillér) még további 30 fillért engedett le. Vajjon engedne-e akkor is a szállítási díjakból, ha azt a magyar érdek kívánna, az más kérdés. Főnti kedvezmény az 1898. év végeig érvényes rovatolás útján.

Orosz vasúti hírek. Kis Oroszországot és a Don folyam vidékét új vasútvonallal fogják összekötni. Az új vasútnak nagy közgazdasági jelentősége van, a mennyiben Kis Oroszország a Don vidékéről szénrel és más tüzelőanyag-gal fog ellátni. — A jövő évben a nyugot-szibériai és az Ural vasútnak több állomása fog felvételt az orosz-belga-francia; az orosz-német-hollandi és az orosz-osztrák-magyar vasúti kötelék közvetlen ki- és beviteli forgalmába.

Kérem a keszthelyi gazd. tanintézet volt hallgatóihoz. Felkérem mindazon t. urakat, kik tanulmányaikat velem a keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézetben 1896/7. tanévben végezték, hogy lakásczimeiket hozzám Keszthelyre a legrövidebb idő miatt beküldeni sziveskedjenek. Keszthely, Szentek Dezső.

Lapunk mai számának egy részéhez csatolva van a „Magyar Sportlap” című **lőtenyésztésügygyel foglalkozó, minden sportot felölelő egyetemes szaklap** mutatószámja, melyet olvasóink szíves figyelmébe ajánlunk.

Megjegyezzük, hogy a **Köztelek** előfizetői és az OMGE. tagjai kedvezményes árban évi 6 frt helyett, 5 frttal fizethetik elő e lapot. Mutatószámokat kiadóhivatalunk utján is lehet kérni.

Múlt évi forgalom: 25,223 mm.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

a budapesti gyapju-áukenziókra,

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg. A bejelentéseknek eléggé korán való beérkezése esetén a cég annál nagyobb versengést biztosíthat ezen áukenziók részére, mivel még a téli hónapokban ébreszti a bel- és külföldi vevők érdeklődését.

Mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. s TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

Amerikai mezőgazdaság

írta: **SZILASSY ZOLTÁN**

az O. M. G. E. szerkesztő titkárja.

A 352 oldalas, finom papírra nyomott, 102 képpel díszített munka

bolttá ára 4 forint;

O. M. G. E. tagok és a „KÖZTELEK” előfizetői

3 frt 50 kr.

kedvezményes áron rendelhetik meg

a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában
(Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napi jelentés 1898. január 28.

Készbuza gyengén volt kinalva, a malmok valamivel jobb vételkedvet mutattak, az irányzat szilárd volt, eikelt körülbelül 900 mm. 2½-5 krig magasabb árak mellett.

Eladatott:

Tiszavidéki:	200 mm. 81 kg. a 13:35	frt 3 óra
150	79	13:—
100	77	12:95
300	77	12:95
100	76	12:75
700	75	12:50
300	75	12:50

Pestvidéki:	300 mm. 77 kg. a 13:05	frt 3 óra
200	76	12:60
100	74	11:80
Fehérmegyei:	200	76
100	75	12:60
Bátskai:	400	76
300	75	12:70
Felső-tiszai:	400	74
150	74	12:10
Tolnai:	600	76
Bánsági:	500	73
Pancsovai:	1000	75
Szerbiai:	900	72

Készruzs változatlan volt ma és minőség szerint 8.50-55 frt pesti paritással kelt el.

Arpa forgalom nélkül.

Tengeri változatlan.

Zab tartott.

Határidők dacára az igen szilárd külföldnek oskattartottan indultak és később valamivel elgyengültek.

Következő kitések törtétek.

	Kötetett.	Déli zárlat.
Tavaszi buza	11:83-11:80-11:81	11:81-82
Őszi buza	9:41-9:39	9:39-41
Tavaszi rozs	8:58-8:60	8:58-60
Őszi rozs		
Tavaszi zab		6:30-32
Őszi zab		
Nov. tengeri		
Uj tengeri	5:21-5:19	5:19-20
Uj repce		12-12:10

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Az üzlet általában a megelőző hét színvonalán mozgott.

Vörös löhere. A hangulat folytonosan szilárd. Azonban majdnem kizárólag a jobb minőségűek után van kereslet, míg eibenben silányabb árut még a meglehetősen alacsony árak mellett is alig méltattak figyelmre. Külföldi jelentésekből értesülünk, hogy az európai kikötőkbe halmozott amerikai löherekészletek igen megfogytak és ennek folytán ismét nagy mennyiségű amerikai eredetű löhere került az európai piacokra. Amerikából pedig újabb löheremagtok megegyeznek már is utközben Európa felé.

Luczerna. Kereslete szintén kielégítő.

Muharmag is érdeklődés kelt és ára némileg emelkedett.

Baltacim változatlan.

Répanag. Különösen az impregnált áru iránt nagy a gazdak érdeklődése, megbizha ő kereskedelmi árának is igen kielégítő kelete volt.

Jegyzések nyersáruért 100 kilonkint Budapesten érte a következők:

Vörös löhere új	38	—45	frt
Vörös löhere múlt évi	34	—38	
Luczerna magyar, múlt évi	40	—50	
Luczerna francia, új	68	—73	
Luczerna olasz, új	45	—55	
Baltacim	13	—13½	
Mohar	5¾	—6	
Bükköny	6	—6¼	

Heremagvak ólomzárólása.*

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1897/98. idényben f. évi január hó 27-ig az alant megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő mennyiségű vetőmagvakat ólomzárta:

	Luczerna Lóhere	Összesen	m é t e r m á z s a
Mauthner Ödön, ¹⁾ Budapest	1851	977	2828
Haldek Ignác, Budapest ²⁾	621	394	1015
Magy. mezőg. szöv. Bpest	387	281	668
Deutsch Gyula, Budapest	437	225	662
Beimel és fia Budapest	161	186	347
Frommer A. H. utóda Bpest	30	208	238
Fuchs Fülöp és fia, Budapest	—	178	178
Kramer Lipót Budapest	58	95	153
Boross és Szalay	120	15	135
Gr. Teleki Arvéd, Drassó	—	124	124
M. lesz. és pénzv. b. Bpest	120	—	120
Nöthling Vilmos Budapest	9	29	38
Összesen	3794	2712	6506

¹⁾ 2 q biborhere.

²⁾ 1 q svédhere, 1 q csábair. 1 q esomós ebir, 1 q angol perje, 1 q árva rozsnok, 3 q francia perje, 5 q baltacim.

* A hazai mezőgazdaságra nézve káros amerikai eredetű herefélé magvakat a magvizsgáló állomás nem plombozza.

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e héten változatlan irányzat uralkodott és a szeszárak a múlt heti zárlatjegyzés szerint záródnak. Vidéki szeszgyárak által kontingens nyersszesz és finomított szesz olcsóbban lett kinalva és finomított szesz nagyban 56-50 frton kelt el helybeli állomásokhoz szállítva, míg ellenben élesztőszesz 55-80 frton kinaltatott. Budapesti finomított szeszgyárak 50 krral drágábban jegyeznek.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz 17-25 frtft lett kinalva és ez áron több tétel el is kelt. Erdélyi állomásokhoz szállítva kontingens nyersszesz 16-50-17 frton volt kinalva.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 17-50-17-75 frt.

Bécsi jegyzés 18-10-18-30 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 54-—54-25 frt adózott tripplé szeszért.

Triestti jegyzés 10-88-11 frt kiviteli szeszért 90% nagyban.

A kivitel e héten néhány tétel finomított szesz vásárolt.

Vidéki szeszgyárak közül: Arad, Losonc, Nagyvárad 25 krral drágábban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 55-75-56.—frt, élesztőszesz 56-—56-25 frt, nyersszesz adózva 54-75-55.—frt, nyersszesz adózatlan 15-—15-25 frt, denaturált szesz 19-25-19-50 frt. Kontingens nyersszesz ———.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmieczikkek áraitól.

Magyar gazdak vásárcsarnok ellátó szövetekezeteinek jelentése 1898. január hó 26-áról.

A hidegebbre fordult idő következtében befolyással volt forgalmunkra. Különösen bus-és vadfélék irányzata szilárdult. Legnagyobb tételeinket még mindig a nyulak képezik, melyek napi áron kész vevőre találhatnak; beküldésük ajánlatos.

Eladásainkat következő tételekben foglalhatjuk össze. Husfélék közül nagyobb tétel, boszniai sertest, szalonna nélkül, kilonként 43-44 kr., hont pörkölt sertést 48-50 kr-ért értékesítettünk. Bárányok élénken keresve, páronként 5-9 frtft kelttek el, baromliban a beküldések csak gyerek, vágott liba 56 kr-ért kelt el kilója, élő kappant páronként 2 frtft adtuk el.

Vadfélék közül különösen vadsertés, szarvas és őz keresett, a piacon kevés van, nyulért nagy tételekben darabonként 1.10, kicsiben 1.20 krt jegyeznek. Fácán keresett, párja 4 frt.

Vajkészletek még mindig nem találnak elég fogyasztóra, üzlet lanyha, árak nyomottak. Tea-tojásban a beküldések sürűbnek 28-30 darab 1 frt.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1898. jan. 27-én.)

Hus. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q frt 46-54 II. oszt. 40-46, III. oszt. 30-40, eleje I. oszt. 40-48 II. oszt. 34-40, III. oszt. 30-34, borjúhús hátulja I. oszt. 52-64, II. oszt. 48-52, eleje I. oszt. 44-56, II. oszt. 42-48, birkahús hátulja I. oszt. 30-38, II. oszt. 28-30, eleje I. oszt. 24-36, II. oszt. 20-24, bárány eleje 1 db —, —, hátulja —, —, sertésusz magyar szalonnával elsőrendű 1 q 52-53, vidéki 46-49, szalonna nélkül elsőrendű 53-55, vidéki 50-52, sertésusz pörkölt 46-50, sertésusz szeb szalonnával 48-52, szalonna nélkül 45-54, sertésusz füstölt magyar —, idegen (vidéki) —, sonka nyers 1 kg. 60-80, füstölt belf. csonttal 0-8-0-9, csont nélkül 0-80-0-85, sonka füstölt külf. csont nélkül —, szalonna sózott 1 q 48-0-50, füstölt 55-57, sertésusz hordóval 54-0-56, hordónélkül 53-0-54, kolbász nyers 1 kg. —, füstölt 72-90, szalámi belföldi 130-160, külföldi —, malacz szopos élő 1 kg —, tisztított 80-1-0.

Baromfi. a) Élő. Tyuk 1 pár frt 1-10-1-50, csirke 0-80-1-3, kappan hizott 2-80-3-—, sovány —, —, récze hizott 3-—3-50, sovány 1-60-2-40, lud hizott 5-—7-—, sovány 2-50-3-50, pulyka hizott 5-—6-—, sovány —, —, Tisztított. Tyuk 1 db frt 0-60-0-90, 1 kg. —, csirke 1 db 0-40-0-70, 1 kg. —, kappan hizott 1 db 0-90-1-30, 1 kg. —, —, récze hizott 1 db 1-—1-60, 1 kg. 50-56, félkövér 1 db 0-80-1-—, lud hizott 1 db 3-3-70, 1 kg. 0-52-0-56 félköv. 1 db 2-50-3-20, 1 kg. 44-50, pulyka hizott 1 db 2-50-3-—, 1 kg. 50-60, félkövér 1 db 1-20-2-—, 1 kg. 40-50, ludmáj 1 db 20-1-—, 1 kg. 1-50-1-90 ludzsir 1 kg. 70-0-90, idej liba 1 db —, —.

Hal. Élő. Hareca 1 kg. frt 0-35-1-20, csuka 0-40-0-80, ponty (dunai) 0-60-1-20, süllő —, —, ke-csege —, —, márna —, —, czompó 0-40-0-60, angolna 0-—0-—, apró kevert 0-30-0-50, lazac —, pisztráng —, —.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0-06-0-10, lefőlt 0-05-0-08, tejszín 0-—0-—, tejföl 0-28-0-35, tehénvaj (tea) 1 kg. 1-—1-40, I. rendű 0-70-0-80, II. r. 0-50-0-60-—, olvasztott —0-—, Margarin I. rendű —

0—, II. rendű 0—0—, tehénturó 0'10—0'16, juh-turó 44—56, lipitói 0'50—0'56, juhsajt 0—, emmen-thali sajt 1'05—1'10, groji sajt 0'65—0'70.

Liszt és kenyéremül. Fehér kenyér 1 kg. frt 0'16—0'20, barna kenyér 0'14—0'16, rozskenyér 0'10—0'13. Buzalisz 00 sz. 1 q —, 0 —, 1 —, 2 —, 3 —, 4 —, 5 —.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 36—37'0. II. oszt. (1440 db.) —, meszes 0—, orosz tojás 100 db. —, tea tojás 3'50—4—, törött tojás —.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 14—18, stoke-rai 26—30, borsó héjas magyar 8'0—12—, koptatott magyar 13—18, külföldi 15—20, bab fehér apró 7—9'5, nagy 8—16, szines 6'50—10.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 2—5—, 1 q 2'0—3'0. Petrezelem 100 kötés 3—5—, 1 q 2'5—5'0 zeller 100 drb 1'20—3—, karalábé 1'0—1'2 vöröshagyma 100 köt. 4—8—, 1 q 4—8—, foghagyma 100 köt. 13—18, 1 q 15'0—18'0, vörösrépa 100 drb 0'60—1'20, fehérrépa —, fejeskáposzta 2'0—5'0, kelkáposzta 100 drb 1'20—3'0, vörös káposzta 4'0—10—, fejjessaláta 0—, kötött saláta 0—, burgonya, rózsá 1 q 2—3—, sárga 2'60—3'20, külföldi —, fekete retek 100 drb 1—1'80, uborka nagy salátának 100 db —, savanyított 100 db —, savanyított —, zöld paprika 0—0—, tök főző —, zöldbab 0—, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. —, fejtett 1 lit. —, tengeri 100 cső —, karfiol 100 db, 8—10, paradicsom 1 kg. 0—0—, spárga 100 db, 8—10, 100 db 12—16.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 18—40, köz. alma 12—18, fajsárga 25—30, közönséges körte 20—20, szilva magva-váló 0—0—, vörös —, aszalt 20—30, cseresznye faj —, közönséges —, meggy faj —, közönséges —, ringló —, barack kajszin —, ősz —, dinnye görög nagy 100 db —, kicsi —, sárga faj —, 1 kg. közönséges —, szőlő 1 kg. —, csemege —, dió (faj, papir-héjú) —, közönséges 20—25, meggyoró 22—30, pesztenye magyar —, olasz 16—22, narancs messi-mai 100 db 1'5—3'0, pugliai —, mandarin 2—3—, citrom 0'90—1'20, füge hordós 1 q 18—20, korszarus 20—22, datolya 40—46, mazsolaszőlő 40—65, gres 1 lit. —, eper 1 kg. — kr.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 0—45, II. rendű 18—30, csöves 30—30—, (szá-rított) —, köménymag —, borsókamag —, mák 1 q. frt 20—32, méz csurgatott 0'38—0'42, sejtékben 1 kg. —, szappan szin —, közönséges —, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0'40—0'60, vörös asztali palackban 0'55—0'85, házi pálnka palackban 0—0'00, ásványvíz palackban —.

Hideghusvásár az Orey-uti élelmi piacon. 1898. január hó 28-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 50 árus 62 db sertést, 1 árus 3 db süldőt, 2550 kg. friss húst, 370 kg. füstölt húst, 300 kg. szalonnát, 1030 kg. hájat, 80 kg. zsirt, 280 kg. kolbászt, 20 kg. hurkát, 120 kg. füstölt szalonnát, 1700 kg. kocsonya-húst, 60 kg. disznósajt, 92 kg. (37 db) sonkát.

Videkről és pedig a szokott községekből 44 db sertés. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss ser-tésbús 1 kg. 54—60, 1 q 4800—5000, süldőbús 1 kg. 50—60, 1 q 4800—5000, füstölt sertésbús 1 kg. 48—68, 1 q 4000—6000, szalonna zsirnak 1 kg. 54—56, 1 q 5200—5400, füstölt szalonna 1 kg. 60—64, 1 q 5800—6000, háj 1 kg. 56—58, 1 q 5400—6000, disznózsir 1 kg. 60—64, 1 q 5600—5800, kocsonyahús 1 kg. 28—40, 1 q 2600—3000, füstölt sonka 1 kg. 60—72, 1 q — krig.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1898. jan. 28-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 41 árus 37 db sertést, — árus 5 db süldőt, 400 kg. friss húst, 300 kg. füstölt húst, 500 kg. szalonnát, 300 kg. hájat. Videkről és pedig a szokott helyekről 30 árus 242 db, sertés, — kg. friss hús.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss ser-tésbús 1 kg. 54—56, 1 q 4800—5000, süldőbús 1 kg. 56—68, 1 q —, füstölt sertésbús 1 kg. 60—70, 1 q —, szalonna zsirnak 1 kg. 54—56, 1 q —, füstölt szalonna 1 kg. 60—70, 1 q —, háj 1 kg. 54—56, 1 q —, disznózsir 1 kg. 62—64, 1 q —, kocsonyahús 1 kg. 34—40, 1 q —, füstölt sonka 1 kg. 70—80, 1 q — krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-téza, 1898. jan. 28. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekből 170 szekér réti széna, 60 szekér muhar, 31 zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takar-mányszalma, 1 szekér tengeriszár 7 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, kóles s.d.), 1500 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak a-ként a következők: réti széna 200—280, muhar új 230—270, zsupszalma 150—170, alomszalma 120—150, egyéb takarmány —, lóhere —, takarmány-szalma —, tengeriszár 700—700, luczerna —, sarju —, szalmaszecska, 160—180, széna —, új —, zabosbüköny 220—260. Összes kocsiszám 299, súly 299,000 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1898. évi január hó 27-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 301 db, ugymint: jármos ökör elsőmin. — db, közép 108 db, alárendelt 6 db. Fejőstehen: fehér 0 drb, tarka 130 db, tenyészbika 2 drb, tarka tinó —, fehér — db, jármosbivaly 10 db, bonyhádi 45 db, ökör — db, tarka — db.

Jobb minőségű fejősteheneket jól lehetett volna értékesíteni, de ily áru hiányzott. Jármos ökrökre ke-vés volt a vevő.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör —, középmínőségű jármos ökör 265—325, alárendelt minőségű jármos ökör —, hizlali való —, jármosbivaly —260 forintig páronkint. jobb minőségű jármos ökör — mm-kint é. s., tarka bekötött való ökör — frtig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén —, tarka kevert származású tehén 80—130, bonyhádi tehén 110—160 frtig, bika — frtig páronkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1898. január hó 27-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 1968 db nagy vágómarha, nevezetesen: 1203 db magyar és tarka ökör, 536 db magyar és tarka tehén, — db szerbiai ökör, — db boszniai ökör, — db boszniai tehén, — db szerbiai tehén, 77 db bika és 132 db bivaly.

Minőség szerint: 311 darab elsőrendű hizott 1215 db középmínőségű és 442 db alárendelt min. — db elsőrendű hizott ökör, — db közép-minőségű ökör és — db alárendelt min. ökör: — db elsőrendű hizott tehén, — db középmínőségű tehén, — db alárendelt minőségű tehén.

Az által, hogy több helybeli előkelő mészáros szükségletét vidéki vásárlással a vásáron kívül fedezte, a vásár lefolyása lanyha volt. Az árak 100 kgkint átlag 1 frttal csökkentek. Különös említést érdemel, hogy egy idevaló mészáros mátló fogva a következő vásárok mindegyikére egy-egy waggon legjobb minőségű hizott ökröt rendelt a marhavásártéri vásári pénztár rész-vénytársaság közvetítésével, olyat, amint csak a bécsi vásáron értékesíthető, azzal a szándékkal, hogy ezek-nek a kitűnő állapotnak a húsát detailban megfelelő árakon kimerje. Ezekért a kiállításba beillő állatokért 1 helybeli piacon ritka kivétel 38 frtos árt fizette a00 kilonként.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 29—33—, kivételesen —, hizott magyar ökör középmínőségű 24—29—, alá-rendelt minőségű magyar ökör 21—24—, jobb min-őségű magyar és tarka tehén 20—30—, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középmínőségű, 20—30—, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén —, szerbiai ökör jobb minőségű —, kivé-telesen —, szerbiai ökör középmínőségű —, szerbiai bika 23—30—, kivételesen —, szerbiai bivaly 15—19— frtig métermázsánkint elősúlyban.

Budapesti lovásár. Budapest, 1898. jan. 27-én. (A budapesti vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár élénk volt. Felhajtott összesen 483 db. Eladatott 208 db. Jobb minőségű lovakból háttas 44 db, eladatott 22 db 100—235 frttal, könnyebb kocsielő (jukker stb.) 53 db, eladatott 28 db 96—220 frttal, nehezebb kocsielő (hintós) 20 db, eladatott 9 db 120—240 frttal, igás kocsielő (nehéz nyugati faj) 90 db, eladatott 30 db 75—180 frttal, ponyva — db, eladatott 0 db — frttal; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuváros ló stb.) 58 db, eladatott 31 db 19—77 frttal, könnyebb félék (parasztló stb.) 74 db, eladatott 28 db 10—43 frttal; alárendelt minőségű lovakból 144 db, eladatott 60 db 11—90 frttal. Bécsi vágóra vásároltatott 54 db, az állatker és kutyák részére vásároltatott 6 db, tu-lajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — db, ragályos be-tettségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyeppmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1898. jan. 28. (Első magyar sertésüzemelési-társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet szilárd volt. Heti átlag-árak: Magyar válogatott 320—330 kg. nehéz 50—51, 280—300 kg. nehéz 50—52 kr, öreg 300 kg. tülí —0— — kr, vidéki sertés könnyű — krajczár. Szerb 48—52 kr. Román — tiszta kg. páronkint 45 kg. élet-súlylevonás és 4% engedmény szokásos. — Elcsé-g-árak: Tengeri 6'50— frt, árpa 7— frt Kőbánya. átvéve. Heti állomány: jan. 21. marad. 19421 drb Felhajtás: Belfőléről 971 drb, Szerbiából 1978 darab, Romániából — drb, egyéb államokból — darab. Összesen — db. Főösszeg 22368 db. Állomány és felhajtás együtt — drb. Elhajtás: budapesti fo-gyasztásra (I—X. kerület) 2697 drb, belföldre Budapest környékére 511 drb, Bécsbe 82 drb, Csehországba, Morvaország és Sziléziába — drb, Ausztriába 451 db, Német birodalomba — drb, egyéb országokba — db. A szappangyárakban feldolgoztatott: szállásokban el-hullott —, vagonból kirakatott hulla 7, borsókásnak találtatott 39, összesen 46 db. Összes elhajtás 3787 darab. Maradt állomány 18581 drb. A részvény-szállá-sokban 5079 drb van elhelyezve. Az egészségi és tran-zitőszállásokban maradt 5701 drb. Felhajtás: Szerbiá-ból 1971 drb, Romániából — drb, összesen 7711 drb.

Elhajtás: 3208 drb, maradt állomány 4503 drb és pedig 4503 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 65 drb a fogyasztás alól ki-vonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Budapesti szuromarhavásár. Január hó 27-én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 312 drb belföldi, — db galicziai, — db tiroli, 2 db növendék élő borju, 71 db élő bárány; 219 drb belföldi, 56 drb galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, 1240 drb élőtt bárány, — drb élő kecske.

A borjuvásár lassu lefolyásu volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 37—44 frtig, kivé-telesen 46 frtig sulyra, növendék borju — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 22—25— frtig sulyra. Élőtt borju: belföldi 39—48, tiroli — frtig, gali-cziai 37—44 frtig, növendék borju — frtig dbkint, élőtt bárány 4—9 frtig, bécsi élőtt borju —, kiv. — frtig sulyra. Élő bárány 3'50—7 frtig, kivételesen frtig élő kecske — frtig páronkint. Hizlalt ürü —

Hizlalni való sertések árai. (Pfeifer Jakab és fia sertésbizományosok heti jelentése a „Köztelek” részere. Bpest, VIII. József-körút 3.)

Sertésveszen átment	80—120 kg.	54—56 kr
"	120—160 "	52—55 "
"	160—200 "	50—53 "
Sertésveszen át nem ment	80—120 "	40—41 "
"	120—160 "	40—42 "
"	160—200 "	40—42 "

Mindenkor 4% levonással pusztán átvéve.

Ingtatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Febr. 1	Kassai kir. törvényszék	a tkvi ha-tóság	Boczán Betti	30000
Febr. 3	Nyitrai kir. törvényszék	a tkvi ha-tóság	Scherz Aladár	40168
Febr. 4	Budapesti kir. törvényszék	a tkvi ha-tóság	Özv. Mein-hardt Tamásné	27174
Febr. 10	Budapesti kir. törvényszék	a tkvi ha-tóság	Csavolszky Lajos	306416
Febr. 14	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Beke László	36237
Febr. 19	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Beke László	36237
Febr. 25	Budapesti kir. törvényszék	a tkvi ha-tóság	Skutseh és Weisz	24270

AZ ORSZ. MAGY. GAZD. EGYESÜLET TULAJDONA.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igaz-gatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Buday Barnabás.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Gőzcseplők

Pontos czim: **ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR**

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszéri felvilágosítással díjmentesen szolgá-lunk.

Szecsavágók. Merzseplők.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.
BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf. Igazgatói tagok: Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA.

IGAZGATÓI TAGOK: ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁSSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf, Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaközönység általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszt a reformokat, melyeket a gazdaközönység évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegését vitva ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé: a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel: — minden más illeték kizárásával.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

5024

PICHLER KATONAI-FŐÁLLATORVOS
ÁLLATGYÓGYSZEREI.

Vorarbergi orrhurut-por megakadályozza és gyógyítja az orrhurutot, (gégesorvadást, egyszerű katharrust), férgeket minden gége és mirigybántalmat, 1 doboz 60 krajczár.

Kólika és felfúvódás elleni balzsam a szarvasmarháknál kólika és felfúvódás ellen gyorsan és biztosan hat, 1 kis palackkal 1 frt 20 kr.

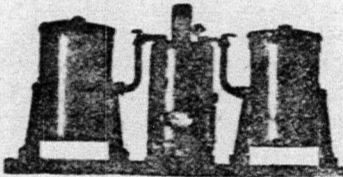
Olvasztó szappan, mindennemű kúteg és külső baj ellen, nélkülözhetetlen állatorvosok és lótulajdonosoknak, 1 drb 1 frt 20 kr.

Amerikai farmer-fluid 1 üvegesével **Seb-balzsam** 1 üvegesével 60 kr. 1 frt.

Nagybani eladás **Ludvig Ertl** vegyész és drogistánál **Dornbirn** Vorarlberg Oesterreich.

Raktár: **BUDAPESTEN, Török József** gyógyszeráránál. VI., Király-utca 12. szám.

Takarmánykamra-berendezések

nevezetesen: **szeccskavágók**, szabadalmazott védőkészülékek, **répavágók** szélet- és koczavágásra, répapázók, **kukoriczamorzosók**, **darálómalmok** kézi-, járgány- és gőzhajtásra, **amerikai Duplex-darálók** gőzhajtásra, csöves- és szemes-kukoricza és mindennemű gabonafajok egész finom darálására, **egy- és kétjárú malmok** vasállványon, **olajpogácsatorók**, járgányok, transmissiók,

burgonyafőző- és takarmányfűlesztő készülékek,

továbbá **trágyalé-szivattyúk** és **fecskendők**, **trágyaléosztók**, **széna- és szalmasajtók**, nemkülönben az összes **talajművelőeszközök**, **vető-, kaszáló- és aratógépek**- **gabonatisztító- és osztályozó gépek**,

répamagtisztítók

nagy választékban jutányos áron kaphatók

UMRATH ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosoknál

Budapesten,

V., Váci-körút 60. szám.

Árjegyzék és költségvetés kívánatra ingyen és bérmentve.

Közvetlen Amerikából

importált,

most megérkezett

Poland china

tenyészsértések pedigreevel.

PICK OSWALD

VIII., Külső Kerepesi-út 1. sz.

FEHÉR MIKLÓS

gépgyára

BUDAPEST, Üllői-út 23. szám alatt.

Ajánlja a m. k. államvasutak gépgyárában készült **gőzcséplő garnitúrákat** „Compound” **locomobilokat** stb., raktáron tart mindennemű **gazdasági gépet**, **földművelési eszközt**.

jól kijavított

locomobilokat és **cséplőgépeket** különböző gyártmány és nagyságban; ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépek javítására és malomszerelvények gyártására. Csereszételek lokomobill és cséplőgépekre köttetnek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Az állattenyésztésnél és gazdaságban szükségét gyógyárút

és vegyszereket.

különösen: **gentian** és **kálmogyókérpör**, **karbolsav**, **kehepor**, **kénvirág**, **keserűs**, **marhapör**, **patakenőcs**, **rézgálic**, **salicylsav**, **salicylsavas natron**, **szappangyökér**, **tiditőnedv**, **vasgálic**, **salétromsav**, **kénsav**, **sósav**, **bórsav**, **csersav**, **borkósav**, **kén-aether**, **szalmiakész**, **kreolin**, **vaselin**, **kőtszerek** stb. jutányos áron és pontos kiszolgáltatás mellett ajánl:

Detsinyi Károly drogueria-kereskedése **Budapest, Fürdő-u. 10.**

Árjegyzékkel kívánatra szolgálók. — Pontos címzést kérek.

Wieschnitzky & Clauser's Nachf.

magkereskedés és termelés

Wien, I., Wallfischgasse 8.

Mindennemű gazdasági magvak,

Bécsi főzelék- és virágmagvak

elsőrendű beszerzési forrása.

Főbb cikkek:

styriai vöröshere, provencei luczerna, fűmagvak, répamagvak, zöld- és száraz-takarmánymagvak.

Árjegyzék ingyen.

5241

Gazdasági kötélárak,

zsákok, vízhatlan és kocsiponyvák, zsinegek, heve-
tők, kender kőcz és zsákkötők.

**Tornaeszközök, függőágyak és
mindennemű hálók ipartelepe.**

SEFFER ANTAL Budapest.

IV., (Károly-laktanya) Károly-utca 12. sz.

Ered. angol Lawn-Tennis játékokból gyári
raktár. Előnyös árak. Gondos kiszolgálat.
Vidékre árjegyzék szerint. 5200

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott
önműködő turfahintő-closetek,

valamint

árvnyékszek-bereendezési

és

felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,

II., Lánchíd-utca 2.

Árjegyzékek

kívánatra

bérmentesen

küldetnek.

**A legjobb és legellentállóbb
Élősvény**

a *Maciura aurentiaca*, országok narancsa, kemény
tövisű, sűrűn bokrosodik, gyorsan fejlődik, a nyúl
nem rága, rovar nem bántja, és azon előnye is van,
hogy a levelei selyembogár etetésre épen úgy hasz-
nálhatók, mint az eperfa levelei. Alkalmas szőlő, kert,
udvari legelő és utak bekerítésére. Egy éves gyö-
keres csemeték ezre 6 frt, válogatott 8 frt, két éve-
sek 12 frt, háromévesek 16 frt, ezren alul 15 száza-
lékkal drágább, tizezren felül, ezrenként 1 korona
árleengedés. 5207

Alma vadonez

szép alanyok tavaszi és nyári nemesítéshez. Kétéves
4 frt 50 kr. egyéves 2 frt 50 kr., tizezren felüli vé-
telnél, ezre egy koronával olcsóbb; körte vadonez,
két éves ezre 5 frt 50 kr.

Kapható: **RÁCZ GYÖRGY** „Jóánföldi” szőlőte-
lepe és kertészetében, Kula, Bács megye.

H-alaku acél patkó-sarok.

folyton éles, a legjobb styriai acélből
koronálépés lehetetlen; biztos járás
által a lovat kiméli, használatban ol-
csóbb, mint a közönséges patkósarok.
Ártapek ingyen és bérmentesen kapható
KASZAB és BREUER Budapest, VI., Eöt-
vös-utca 42. patkó-anyagok és csavar-
áruháza és minden jobb vaskereske-
desben.

Legnagyobb termést ad

magas polarizáció mellett

a be'földi cukorrépa, jegye:

„**Wohanka terménydús**”

csakis ölmozott zsákokban adatik el.

Ugyisinte ajánl

francia spirituszrépamagot

és mindennemű

takarmányrépamagvakat.

Wohanka és Társa

kul. urállomásai és laboratoriumai

PRÁGA. BUDAPEST. BÉCS.

V., Váci-körút 76. sz.

TERMÉSZETI NYERS-VASELINE

Pata és Bőr-Ápolószert

4 kilo fizista súly bérmentesen frt 2.50

Arak franco csomago-

lás, bécsi indóháztó

szállítva: tartány ca 25

kilo, kilonként 40 kr.

tartány ca 50 kilo,

kilonként 35 kr. postán

ingyen csomagolás és

bérmentesen 4 kilo.

4 kilo 1 piéhszelenczé-

ben 2 frt 50 kr., 4 kilo

4 piéhszelenczében

3 frt. Kaucsukkal ve-

gyítve kilonként 10

kr. több. Vizmentes

börkenőcs vadászsziz-

máknak.

JUST és Társa BECS

Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület által

1000 frt pályadíjjal jutalmazott

és még ez év folyamán kiadandó

gazdasági könyvviteltan

alapján összeállított

g a z d a s á g i

könyvviteli nyomtatványok

- úgy mint:
nyomtatv. sz.	nyomtatv. sz.
1. Előjegyzési könyv	21. Juh- és sertés-kimutatás
2. Napszámbér és szákmánybérkimutatás	22. Különböző tárgyak kimutatása
3. Leszámlálási könyv	23. Fogyasztási anyag
4. Szegődmény-láblázat, kül- és belv	24. Tüzelő anyag
5. Szomszédosbóna kimutatás, kül- és belv	25. Szerszámfa
6. Cséplőtlen gabona	26. Állati termények
7. Nap-számos jegyzék	27. Póttakaromány
8. Tejeladási jegyzék	28. Mérleg
9. Pénztári napló	29. Próbacséplési jegyzék
10. Pénztári főkönyv, bevételi kimutatás,
bel- és külv	30. Vetési és aratási jegyzék
11. Kérelmek jegyzéke, bel- és külv	31. Ellési jegyzék (csikó és borjú)
12. Dap- és eszközleltár	32. Termés-kimutatás
13. Epenleltár	33. Ellési jegyzék (birány és malacz)
14. Pénztári főkönyv kiadási kimutatás,
kül- és belv	34. Dardási jegyzék
15. Telekleltár, kül- és belv	35. Fejési napló
16. Termény és anyag leltár, kül- és belv	36. Gazdasági napló
17. Loteti napló	37. Frág-árasi
18. Eleveu leltár, kül- és belv	38. Cséplési jegyzék
19. Szegődmény-leltár	39. Tejelés-kimutatás kül- és belv
20. Ló- és szarvasmarha kimutatás	40. Takarmányozási előirányzat
	41. Vetési előirányzat
	42. Takarmányozási jegyzék

melyekből állandó raktárt tartunk.

Összeállította

Suschka Rikárd

a magyaróvári gazd. akadémia gazd. intézője.

Az összes ny mtatványokból mintávek az O. M. G. E. tagoknak
és a „Köztelek” előfizetőinek 2 frt 20 kr-ért előleges beküldés mellet
portómentesen küldetnek.

Árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Megrendelések

a „**KÖZTELEK**” kiadóhivatalához

IX., Üllői-út 25. sz. küldendők.

Homokszőlő telepítése.

Írta: **RÁCZ SÁNDOR.**

Ára 1 frt 50 kr.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári
hivatalánál (Budapest Köztelek).

Á r a k:

nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt,
ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vas-
uti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomá-
sok szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egye-
sületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénz-
tárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény
átvételénél fizetendők.

Komárommegye „FÜR” községben a bécs-budapesti fő-
vonaltól 30 pereznyi távolságra egy négy holdas területen
fekvő s csak 6 év óta üzemben levő

gőzmalom

emeletes épület, falazott kémény, 60 lóerejű Collmann gép, a
kor legújabb vívmányainak megfelelő felszereléssel, elhalálo-
zás következtében **szabadkézből eladó**, kedvező feltéte-
lek mellett

bérbe is vehető.

Ajánlatokat márczius hó 15-én elfogad s felvilágosításokat ad

Fókay Géza Mocsonok Nyitra megye,

vasutállomás **Tornócz.**

75.068. sz. — IV/1—1897.

Pályázati hirdetés.

A nagyszentmiklósi m. kir. földmívelő-iskolánál üresedésben álló ösztöndíjas gazdasági segéd alkalmazás betöltése iránt ezennel pályázat hirdetik.

Ezen alkalmazás évi 500 (öt száz) frt ösztöndíj, egy butorozott szoba, fűtés és világítás élvezetével van egybekötve.

Az alkalmazandó ösztöndíjas gazdasági segédnek nőtlen egyénnek kell lenni s feladatát képezendi, hogy a tanszemélyzet mellett segédkezve, az elméleti oktatás helyes módszereit elsajátítván, egyes ismétlések megtartásával megbízások, ezenkívül a gazdaság vezetője mellett is alkalmaztatván, az okszerű mezőgazdasági üzletvitel minden ágával megismerkedjék és a gazdasági szaktárgyakban további tanulmányokat tegyen, hogy így idővel a gazdasági szakban mint oktatót lehessen alkalmazni.

E végből az ösztöndíjas gazdasági segéd előadási és tanítási képességéről próba előadás tartásával, nemkülönben tudományos készütségeiről a részére kiszabott munkaterv figyelembe vételével a kitűzendő időben és módon szóbeli és írásbeli uton számot adni tartozik.

Az ösztöndíjas gazdasági segéd a szokásos szünidőket is ideértve, csak szabadság kieszközlése mellett távozhatik állomásáról.

Az ösztöndíjas gazdasági segéd alkalmazása rendszerint egy évre, a jelen esetben 1898. évi december hó végéig terjed és csak azon esetben hosszabbíthatik meg, ha az illető eredményes működése által a további kiképzetésre érdemesnek bizonyult.

A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy a szabályszerű 50 kros bélyegjeggyel ellátott és az alább felsorolt okmányokkal felszerelt folyamodványaikat f. évi március hó 1-ig a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez czimezve, a nagyszentmiklósi m. kir. földmívelő-iskola igazgatóságához nyújtsák be.

A pályázati kérvényekhez a következő okmányokat kell esatolni:

1. Keresztlevelet.
2. Erkölcsei bizonyítványt.
3. A magyaróvári gazd. akadémia, vagy valamely gazdasági tanintézet elvégzését igazoló végbizonyítványt, vagy annak hiteles másolatát.
4. A ki a gazdasági szaktanulmányok bevégezte után több ideig folytatott gazdasági gyakorlatról, esetleg a sárvári tejgazdasági szakiskola üzletvezetői tanfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítványt, vagy állatorvosi oklevelet képes felmutatni, általában előnyben részesül.

Kelt Budapest, 1898. évi január hó 10-én.

Földmívelésügyi miniszter.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

Megjelent

„Köztelek Ésebnaptár“ és „Köztelek Évkönyv“ 1898-ik évre.

Szerkesztik és kiadják:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárjai.

Az Évkönyv bővített tartalommal, a tavalyinál nagyobb terjedelemben, körülbelül **32,000 gazda és gazdasízt pontos címével** jelent meg.

A két könyv előfizetési ára az „O. M. G. E.“ tagjai és a „Köztelek“ előfizetői részére

2 frt 20 kr. postadíjjal együtt.

A két könyv csak együttesen rendelhető meg, külön-külön nem kapható.

Bolti ára 2 frt 50 kr.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalában,
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Graepel Hugó

gép- és rosta-

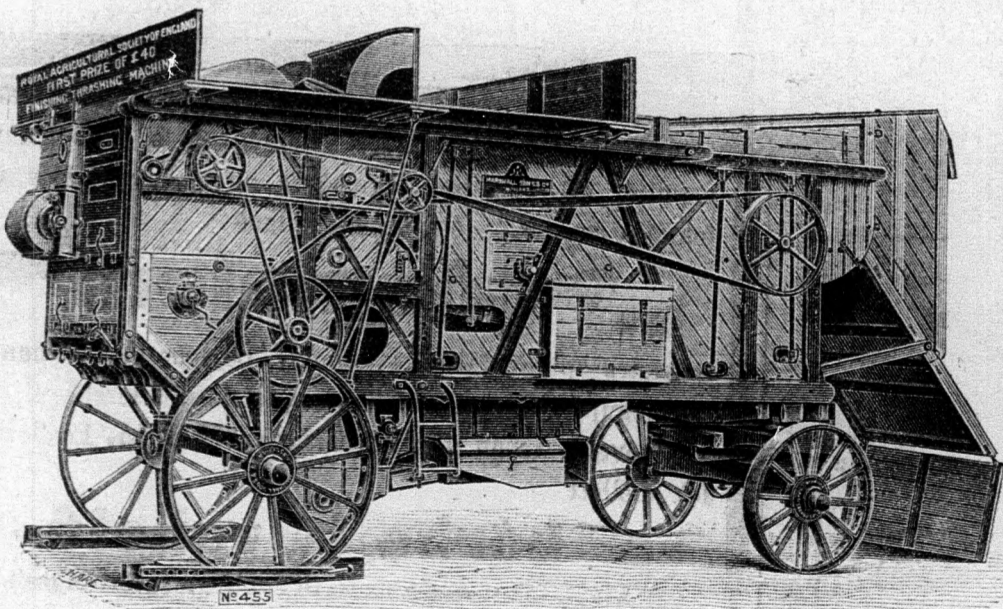
lemez-gyár,

malomépítész

Budapest, V., Külső váczi-ut 46.

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérügynöksége

Marshall-féle közönséges gabonacséplőgép kettős törek rostával.

Ajánl utolérhetetlen szerkezetű és minőségű

Marshall-féle gőzmozgonyokatfa-, szén- és szalmafütesre

Marshall-féle gabona cseplőgépeket szabadalmazott kettős törekrostával

Marshall-féle kombinált gabona- és lóhere-cseplőgépeket két cseplődobbal

Marshall-féle gabonacséplő gépeket kombinálva szabadalmazott kukoriczamorzsoló készülékkel.

Árjegyzék és részletes leírás ingyen és bérmentve.

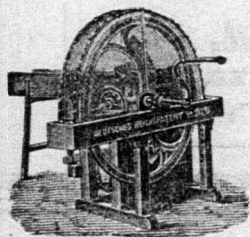
5159/c

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körút 52. szám.

Előre bocsátva, hogy **Sack Rudolf** világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:

Ajánlom közkedveltségű *egyetemes és többvasu ekéimen* kívül sik és dombos talajra egyaránt kitűnően alkalmas *sorba- és szórva vetőgépeimet*

**szecska-vágó-,
répavágó gépeimet.**

Kézi, járgány- és gőzhajtásra

Járgányaimat,

a jelenkor legjobb szerkezetű

takarmánypároló

készülékeimet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő **árjegyzék** és készleges **felvilágosítások.**

Gulyaárverés.

Folyó évi február hó 28-án Szolnok pusztán, vasúti állomás Putince, 20 drb 2 éves

gulyatenyészbika

nyilvános szóbeli árverés útján, készpénz fizetés mellett fog eladatni. Az árverés 11 órakor d. e. kezdődik.

A putincei állomáshoz délelőtt érkezendő személyszállító vonatokhoz az uradalmi igazgatóság fog kocsikat rendelni az érkező vevők részére.

Ruma, 1898. január hóban.

5243

Rumai uradalmi igazgatóság.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára és vasöntődéje
NAGY-KANIZSÁN,

tudomására hozza a nagyérdemű gazdaközönségnek, hogy

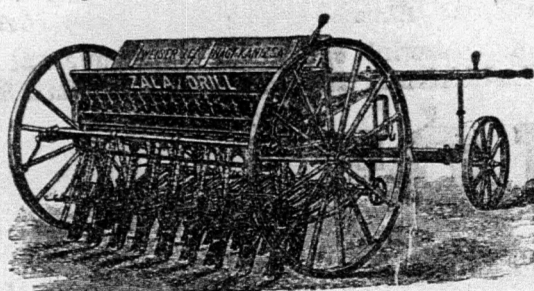
Magyarország legjobb sorvetőgépe a

ZALA-DRILL

Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület 1897. október hóban Kisbérén rendezett nemzetközi vetőgépversenyén a legelső díjjal, a

állami aranyéremmel

Zala-Drill géppel a vetésnél 40% magmegtakarítás érhető el.

és az 1897. szeptember hóban Lévon megtartott vetőgépversenyén a legelső díjjal „nagy üzemre”

arany-éremmel tüntettetett ki.

Ajánlja: szabad. kiváltható kapacitásokkal ellátott

Zala-Drill és Perfekta

vetőgépüket; több kiállításon kitüntetett

Sack-rendszerű aczélekeit, szecska- és répavágóit és mindenféle gazdasági gépeit és eszközöket.

Takarmánycsakra berendezés.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ERFURTI FŐZELÉK- ÉS VIRÁGMAGYAKAT

első minőségben szállít

PUTZ OTTÓ

(Jühlke Ferdinand utóda)

magtényésző, magkereskedő, mű- és kereskedelmi kertész

Erfurt (Németország).

(Alapított 1833-ban).

Dusan illusztrált árjegyzék (magyar vagy német kiadásban) ingyen és bérmentve kapható.

Gőzekék

utcai lokomotivok,

gőzcséplőgépek hajtására a főhercegi vasművekből. A gépek vásárlásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szíves tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction

in Teschen in Schlesien, czimen.

4091

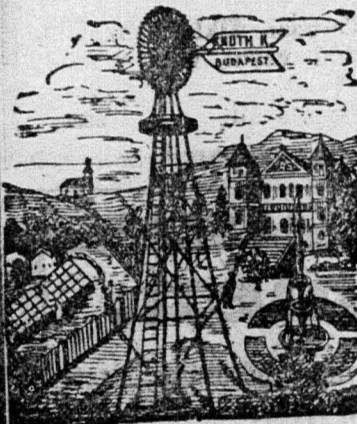
Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben község-, olaj- és róleum váladékból nyert gázok értékesítését, cselező készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára. Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek. Legjobb minőségű kőanyag-összevek raktáron.

„ADRIA” m. kir. tengerhajózási részvény-társaság.

Vezérigynöksége: **HOFFMANN S. és V., Budapest.**

1898. február havában a következő gőzösök fognak közlekedni:

Honnan	H o v á	Gőzös neve	1898. február
Fiume	London	Wm. Bailly	1-10
"	Liverpool	Tyria	1-10
"	Hull, Newcastle 1/5	Rosaria	1-10
"	Rouen	Stefánia	1-10
"	Liverpool	Flaminian	10-20
"	Gibraltar 1) London	B. Komény	10-20
"	Hull, Newcastle 1/5	Bassano	15-25
"	Rotterdam, Antwerpen	Szt. István	15-25
"	Liverpool	Saragossa (C. L.)	15-25
"	Dunkerque Rouen		25
"	Barcelona 2)	Zrínyi	18-28
"	Algier 1) Glasgow	Széchenyi	18-28
"	Hamburg	Byzánz	18-28
"	Liverpool	Lesbian	18-28
"	London	Sultana	18-28
"	Bordeaux	Tibor	25/II-8/III.
Liverpool	Fiume-Trieszt	Algerian	1-10
Hull, Newcastle 1/5		Finnland	1-10
Liverpool	Fiume-Trieszt	Pavia (C. L.)	5-15
London	Trieszt-Fiume	Matkovits	10-20
Rio de Janeiro, Santos		Deák	10-20
Rouen		Zichy	15-25
London		Indiana	15-25
Liverpool		Alsatian	18-28
Bordeaux		Baross	18-28
Glasgow		Kálmán Király	18-28
Hull, Newcastle 1/5		Yeddo	18-28
Liverpool	Fiume-Trieszt	Samaria (C. L.)	18-28
London	Trieszt-Fiume	Austria	18-28
Rouen		Szent László	18-28
Rotterdam, Antwerpen		Petőfi	18-28

1) Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal Algir vagy Gibraltar kikötőbe elegendő rakomány be nem jelentetett, az igazgatóság fenntartja magának a jogot a kikötőket nem érinteni.
2) A gőzös Barcelonán kívül még egy földközi tengeri kikötőbe fog érinteni, esetleg Cadixot.
Atrakodási szolgálat közvetlen hajóraképzéssel a felsorolt kiindulási kikötőkből az összes földközi és adriai kikötőbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, keletindiai, kínai és japán vonalaira.
Középtengeri szolgálat. Fiume-Malta-Szicília-Marselle-i vonal. Február hó 3-án „Mátyás Király”, 10-dikén „Andrássy”, 17-dikén „Tisza”, 24-dikén „Rákóczy” gőzös indul Fiuméből-Marsellebe és február hó 4-dikén „Tisza”, 11-én „Rákóczy”, 18-dikán „Mátyás Király” és 25-én „Andrássy” gőzös indul Marselleből-Fiuméba.
Fiume-Szicília-Marselle-i-gyorsvonal. Február hó 7-dikén „Buda”, 14-én „Adria”, 21-dikén „Szápáry” és 28-dikán „Árpád” gőzös indul Fiuméből-Marsellebe és február hó 6-dikán „Szápáry” 13-dikán „Árpád”, 20-dikán „Buda”, 27-dikén „Adria” gőzös indul Marselleből-Fiuméba.

Luczernát, lóherét, répamagot, fűmagvakat, minden ezéla és egyéb

vetőmagot a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

Olasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből őrlve.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított rezeolajat, elsőrendű ásványolajat stb.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot

zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakot és minden egyéb gazdasági cikket

Szállit:

Szalonnát

Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karbololeumot, keserűsöt csudásót stb.

MŰTRÁGYÁT.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok: gazdasági és erdei vetőmagvakat, mely ezéla mintázott ajánlatot kérek.

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

Sürgőnyczim: „CERES“ Budapest.

BUDAPESTEN,

V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

Törzstenyészet.

Többszörösen díjazott, legutóbb milleniumi nagyérmmel kitüntetett, törzskönyvezett telivér

simmenthali törzstenyészet,

helyi viszonyok előnytelensége miatt egészben

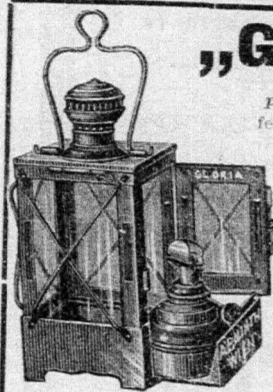
eladó és pedig:

- 1 drb anyjában importált 3 éves tenyészbika,
- 5 drb direkt Simmenthalból imp. 5-7 éves nagy hasas tehén,
- 6 drb ezek után nevelt 1-2 éves üsző,
- 5 drb 93-iki tenyészkiállításon vett 6-8 éves kisebb hasas tehén,
- 4 drb ezek után nevelt 3-4 éves üsző, összesen 25 drb, áruk 7500 frt s csakis egészben eladók.

Megtekinthetők LYKA ISTVÁN, Pa-Rszt.-Miklósi birtokán, posta- és vasútállomás Martonvásár, déli vasut, vagy a máv. Eresi állomásán át.

Előzetes értesítésre koesi rendelkezésre áll.

5220

„Gloria“ vihar-lámpa

petroleum égetésre 5" szabadgövel, üvegytűndér nélkül, felül minden eddigi találmányt, mely eddig piacra került.

Ezen igen izéles lámpa, kemény színezett bádögöl van készítve, mindenütt forrasztva és ékelve; a vihar és ütődési biztonság a felette könnyű kezelés adja meg, hogy egyedül s a legszolidabb, leghasználhatóbb lán párnak van elismervve, miért is az érdeklődők szives figyelmébe ajánlom. Magassága a fogó nélkül 32 cm. 4" átmérőjű, rácsosattal együtt 18 cm. Körülbéli 16 óráig éz, ez idő alatt felemészt 230 gramm petroleumot. Ára darabonként 2 frt 30 kr. Csomagolással és bérmentes küldéssel 2 frt 95 kr. 2 drb. egy postaszállítvány, csomagolással és bérmentes küldéssel 3 frt 30 kr. Szétküldés rövidség kedvéért UTÁNYET mellett.

Árjegyzék ingyen es bérmentve.

Megrendelést idejekorán kérek.

ALEXANDER BALINTH,

Wien, III.3. Salesianergasse 81.

„Gloria“ viharlámpám mindenütt a legjobb eredményt érte el, és állandó használatban van, a m. kir. allami uradalomnál Mezőhegyesen (23 drb.), Uradalmi felügyelőségél Kis-Szállás (14 drb.), Jalicz Géza gazdasága Gyál (12 drb.), Czukorgyár, Petőháza-gyár (12 drb.), Czukorgyár Bótfalu (10 drb.) stb.

446

Fedező mén.

Gróf Károlyi Tibor ur ő nagyméltósága Tisza-Tarjáni uradalmában,

„A tyafi“ angol telivér mén fedez 25 forintért,

„Colonel“ angol félvér mén fedez 15 forintért továbbá:

ugyanezen uradalomban tiszta magyar faj bikák eladók: **2 darab** 4 éves, **4 darab** 3 éves, **8 darab** 2 éves.

Értekezhetni alólírott tisztartósnál.

Ta-Tarján, (Borsodm.) 1898. január hó 20-án. 5219

Lipovniczky Gyula urad. tisztartó.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár részv.-társ. Budapest

készít:

A) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasúti kocsikat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai:

B) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zúzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszék kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszóláshoz, papir- és cellulosa-gyártáshoz való gépek.

Vizkereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világítás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csövezetek, frictiós kancsolások, rotációs dynamométerek. Aczélöntés.

887 sz.

Városi iroda: Budapest, Kossuth Lajos-utca 18. sz.

Dohánytermelők szives figyelmébe

Alapított 1840. évben.

ROSENBLÜH H. és Társa áruháza ARADON.

Alapított 1840. évben.

Van szerenesénk a n. é. dohánytermelő uraknak becses figyelmébe ajánlani, miszerint egy angol szövő-gyárral történt nagy kötés folytán, abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy dohánypalántákhoz, MELEG-GYAKARONAK

„MOLLINÓ“

szövetet 84-88 cm. szélességben méterenként 15 krajzárért adhatunk.

5202

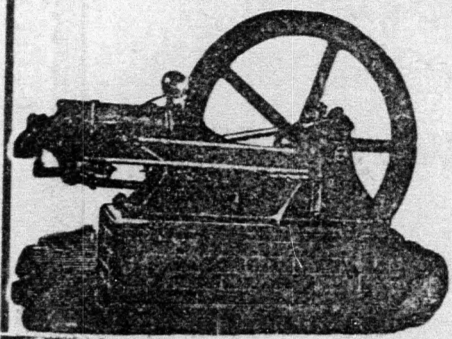
Számos szakavatott dohánytermelő urak évek óta ezen általunk szállított „Mollinó“ szövetet, mint legjobban megfelelőnek találták. Kárjuk b. rendelvényeit mielőbb hozzánk juttatni, minthogy a szövet szállítása 14 napot vesz igénybe.

Mintával kívánatra szivesen szolgálunk.

Kiváló tisztelettel

ROSENBLÜH H. és TÁRSA Aradon, Szabadságtér.

**Torontáli helyi érdekű vasutak
gépgyári osztálya
Nagy-Becskerek.**

KÜLÖNLEGES GYÁRTMÁNYOK:
Gáz-, petroleum-, benzin-moto-
rok és benzin-locomobilek.
Modern berendezésű vas- és fém-
öntőde
A gépészeti szakmába vágó min-
dennemű javítások szakszerű
és jutányos kivitele.

Főképviseletek **BUDAPEST, V., Kálmán-utca 16.**
és raktárak: **KOLOZSVÁR, Szentlélek-utca 4. sz.**
a hol motoraink üzemben is megtekinthetők.

Vetni való árpa és bükköny

Előadó: **Weisz Józsefnél** Budapest, V. ker., Béla-utca 6. szám és Miskolcson.

Kwassitzi

eredeti Hanna

pedigree-árpa

1897-iki termés

már majdnem

egészen elkelt.

Rendeléseket tehát mihamarabb
kérjük.

Kwassitzi cukorgyár

Tlumatschau (a Nordbahu állomása) Morvaország.

5206

FONTOS földbirtokosok, gazdák és raktárvállalatok stb.-nek.

Ausztria-Magyarországon általam bevezetett mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-fölcsönző intézetem

ajánl igen csekély kölcsön-
díj mellett 96 mtr. és 48
mtr. nagyságu telített
kaszalok, vasuti vagonok és más mezeli termékek betakarására, továbbá 12 mtr. nagyságu behordáshoz alkalmas szekérponyvákat, miáltal saját ponyvának beszerzése megtakaríthatik.

Ugyiszintén **zsákok is kölcsönöztetnek** igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerethetők be új és használt kátrányos és **telített ponyvák**, valamint **szekérponyvák** 3.10 kr. **zsákok** és 4-20 kr-ért, továbbá új és használt **zsákok** minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Minden 50%-kal olcsóbb mint bárhol.
Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF, BUDAPEST,
V., ARANY JÁNOS-UTCZA 12.

Méltóságos INKEY ISTVÁN ur

iharos berényi uradalma

F.-dencsi gazdaságban

eredeti mag után termelt másodtermésű tiszta amerikai

mastadon tengeri eladó,

métermázsája 8 frt-ért helyben, zsák és szállítás külön lesz számítva, Csurgó vagy N.-Kanizsai vasuti állomáshoz. Megrendelések és bővebb felvilágosítások kéretnek.

Gallubich Lajos urad. számtartóhoz

Iharos-Berény (Somogym.).

9238 szám./tan. 897.

Győr szab. kir. város tanácsától.

Ajánlati felhívás.

Győr szab. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a város közvetlen közelében fekvő 161 kat. hold 535 négyszögöl, ugynevezett

„Mákos dülő“-i ingatlant

az ajánlattevővel együttesen meghatározandó időre haszonbérbe adja.

Zárt írásbeli ajánlatok egyezer forint bánatpénzzel vagy óvadékképes értékpapirokkal felszerelve

1898. évi márczius hó 1-ső napjának déli 12 órájáig

a város polgármesterénél adandók be.

A haszonbérleti feltételek a város gazdasági hivatalában (belvárosi városház II. emelet 1. számú ajtó) a hivatalos órák alatt betekintheők és kaphatók.

Megjegyezzük, hogy a bérbeadandó fenti ingatlan közelében egyéb bérbevehető földek is vannak.

Győr, 1898. évi január hó 19-én.

Kiss Ferencz,

polgármester-helyettes.

5252

„PAUCKSCH“ Landsberg a.w. Berlin

BUDAPEST.

Gyártelep: KÖBÁNYA.

Városi iroda: Múzeum-körut 35.

Gazdasági ipartelepeket berendező gyári részvénytársaság

FŐOSZTÁLYOK:

A) Szeszgyárak, B) Sörfőzdék, C) Malátagyárak, D) Keményítőgyárak.

Superfoszfátok

állati és ásványi eredetűek,
a legmegbízhatóbb, a legjobban bevált és a legolcsóbb
foszforsavas trágyaszerek, minden talajra alkalmasak.

Tartalmazznak 10—20% vízben oldható foszforsavat.

Vegytartalomért feltétlenül szavatolunk. — Szárítva és finoman őrölve.

Tekintettel a rövid tenyészidőre s e műtrágyák gyors hatására
nélkülözhetetlen a tavaszi vetéseknél.

Kétannyi mennyiségű csitrában oldható foszforsavval sem pótolható hatása.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisálótromot, kén-savas ammoniákat,
kálisót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és
kalászos növények alá, themenai szab. superfoszfát-
gypset berések trágyájául és az istállótrágya konzer-
válására; takarmánymész stb. bárhová versenyképes áron
szállítja:

A. SCHRAM Prága.

Központi iroda: HEINRICHSGASSE 27.

Kénsav és műtrágyagyár Ludenburg-Themeneau és Rostok melletti Lissekben
Helyi képviselők kerestetnek.

Marokrakó aratógépekre Mezőhegyesen 1897. Első díj: nagy állami aranyérem.

KÜHNE E.

Gyár:
MOSONBAN.

gazdasági gépgyára

Főraktár:
BUDAPEST,
VI., Váci-körut 57/a.Ajánlja a gazdaközönségnek a bekövet-
kező időnyre

takarmány kamara berendezéseit

a legjutányosabb árban. Tervezetek ki-
vételére készíttetnek.Takarmány füllesztők,
(Ventky szabadalma.)melyek kitűnősége, gyors működése és
könnyű kezelhetősége felől számos ma-
gyar gazda bizonyítványa rendelkezésre
áll; továbbá

új! „Rapid“ darálók új!

minden nagyságban, zúzó szerkezettel is.

új! Burgonya választó gép új!

szecska-vágók, répa-vágók, mor-
zsolók, darálók, csirokeséplők,
aranka-rosták, Sack-rendszerű
egyes, kettős és hármas ekék.Rosták (szelelő magtárrosta 33 frt). Konkolyváltások stb. Hadviger-féle
legjobb acél kazalvágó kések.„HUNGÁRIA DRILL“ és „MOSONI DRILL“ (hegyi) legjobb
sorvető gépek.

Árjegyzék bérmenve.

Kostyal-féle

pozsonyi katona-előkészítő intézet

POZSONY, Dunaköpart 16.

Tanvezető és intézet tulajdonos: tharnói KOSTYÁL KÁROLY, cs. és kir. nyug. százados.

Folyó évi március hó 1-én kezdődik intézetünkön a 7 hónapig tartó nyári
tanfolyam oly ifjak számára, kik a védőörvény szerint megengedett azon vizsgát
őhajítják letenni, melynek alapján mint **egyévi önkéntesek** szolgálhatnak.
Kimutatható igen jó eredmény. Vizsgát tett tanulóink nevére reklam czéljából
újságokban nem közöljük.Ugyancsak március hó 1-én kezdődik azon tanfolyam is, melyben fiatal
emberek, kik a folyó év őszén valamely cs. és kir. vagy m. kir. honvédségi
hadapródiskolába (katonanevelő intézetbe) őhajtatnak főtvetetni, az előrt
főtveteli vizsgára a legalaposabban lesznek előkészítve.Kivánatra **internatus**.

Prospektus s bővebb információ kivánatra postafordultával.

5207

AZ IGAZGATÓSÁG.
Dunaköpart 16.

Mégvételre

keresek 55 métermázsza tavaszi
bukkonyt. Szíves ajánlatot az
ár megjelölésével czímre ké-
rek. Garay Sándor gazd. Intéző
Pa Mesterberek, u. p. Felső-Gal-
la, Komárommegye. 5281

UJI UJI!

Lóheremag rosta.

Egyedüli legbizto-
sabb szita lóhere-
magnak arankától
való megtisztításá-
hoz. Ára 5 frt.

Kapható:

Delaval

vas és sodronyáru
gyárában 5230

Kassán.

Minden fajta

erdei csemeték

erdők és sövények alapítá-
sához szép és olcsó: fenyő,
erdei fenyő, fekete fenyő, szo-
moru fenyő, Douglas fenyő,
vörös fenyő, rózsa és fehér
égerfa, jászor, bükk, fehér
johar, szifa, nyírfák, tölgy,
akácok és bodzafa csemeté-
ket ajánl.Gutsverwaltung Borowna,
posta Bochnia, Galiczia. Ár-
jegyzék kivánatra ingyen. Le-
velezés német nyelven.

HALDEK

magkereskedése

József főherczeg 6 cs. és

kir. fensége udv. szállítója

Károly-körut 9. sz.

ajánlja

aranka

és

amerikai mag-

tól mentes 5097

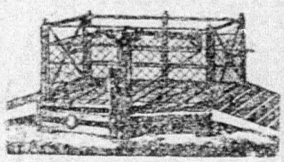
államilag ólomzárólt

lóhere

és

lucerna

magvait jutányos árban.

Sok évi tartósságuk miatt ol-
csóbbak a száma-köteleknél.
Ajánlom minden gazdának
próba kísérletet tenni.
Egy próba postacsomag 200
kéve vagy 100 darab portió-
kötél mindenhol bérmentve
1 frt 90 kr. utánvét mellett
küldetik.

Schember C. és Fiai

cs. és kir. udvari hidmérleg
és gépgyár,

Budapest, Andrásy-ut 15.

Ajánlják általánosan ismert,
szabadalmazott hid- és marha-
mérlegeiket, valamint gazda-
sági és ipari czélokra szolgáló
tizedes és százados raktári
mérlegeiket. Árjegyzék ingyen
és bérmentve.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

Gőz-utimozdonyokat

a legököltebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92—50.

Budapest—Kelenföld, a vasútállomással szemben,

hol is épített új telepükön gőzeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasúton Budáról könnyen elérhető.

Az 1897. július hó 7. és 8-án Mezőhegyesen rendezett nemzetközi aratógépversenven

elismerő-oklevéllel kitüntetve.

Eredeti amerikai

„JONES“ láncz-fűkaszalógépek felhajtható késruddal.

„JONES“ könnyű aratógépek

„PLANO“ kévekető-aratógépek elzárt kerékművel.

Amerikai és saját gyártmányu

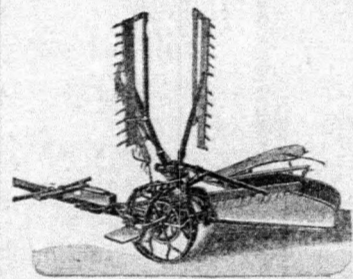
szénagyűjtők

különbé szerkezet és nagyságban.

Referenciák üzemből levő gépekről bárkinek rendelkezésére állanak.

Friedlaender József gépgyára

BUDAPEST, VIII. ker., Külső Kerepesi-ut 1. szám. a központi pályaudvar mellett.

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci-út 26.

Dúsan felszerelt raktárt tart a következő kiváló minőségű czikkekből:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos, gömbölyű, rács-keret- és U-vas, gerenda stb.

Vaslemez, mindenféle méretben.

Kovácsolt csövek, és összekötő darabok; légszesz- és vízvezetési csövek, mint: tolattyúk, mindenféle csapok, fémárak légszeszvilágításhoz stb. stb.

Öntött csövek, vízvezetési és csatornázási czélokra, valamint légszesz- és gőzvezetékhez, mint: tolattyúk, mindenféle csapok, fémárak légszeszvilágításhoz stb. stb.

Szerszámok, különlegességek saját gyárából, mint: marók, csavarmetsző, csővágó, csőszató stb.

Árjegyzékek bérmentve és ingyen. 4070

Fuchs Hermann

tejgazdasági edények gyára 4760

BUDAPEST,

VI., Szondy-utca 35. sz.

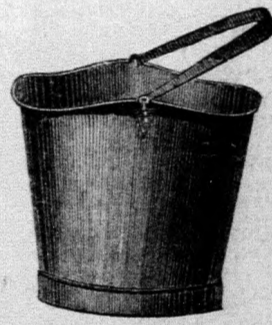
Edény gyártmányaim úgy minőségben, mint ár tekintetében általános elismerésben részesülnek.

Rendes vevőim közül felsorolom:

a „Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezetet“, a „Gazdák Budapesti Tejgyérsüfletét“ ugyiszintén az aradi, pécsi, stb. tejcarnokokat és számos nagy hazai gazdaságot.

Referenciákkal szívesen szolgálok.

Telefon-szám 17—35.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR

Magyarországi gyártelepe

Budapest, Külső váci-ut 1443.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK:

az összes *mezőgazdasági iparágak* számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Czukorgyárak, Sörgyárak, Malátagyárak és Szeszgyárak teljes berendezése és átalakítása.

Szaktekintély mezőgazdasági szeszgyárak és czukorgyárak terén.

Szeszgyárak berendezése hosszabb lejáratu törlesztéses kölcsön mellett.

Minden szakbavágó felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.

Mezőgazdasági czélokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-gőzmotor

a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. — Helyettesít minden gőzgépet és locomobilt. — Cséplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénnel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. — Minden nagyságban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 30 lóerőig gyártjuk.

